

Handläggare: Lena Skott
Telefon: 08-508 20 032

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelenämnd

Tertialrapport 2 Enskede-Årsta-Vantör

Förvaltningens förslag till beslut

1. Tertialrapport 2 2009 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Omslutningsförändringar om 23,7 miljoner kronor godkänns.
3. Stimulansmedel begärs av kommunstyrelsen om 0,6 miljoner kronor för utbyggnad av gruppboheter för stöd och service till personer med funktionsnedsättning.
4. Stimulansmedel begärs av kommunstyrelsen om 1,0 miljoner kronor för utbyggnad av gruppboheter inom socialpsykiatri.
5. Rågsveds servicehus utgår från aktivitetsplanen.
6. Stadsdelsnämndens kontaktcenter avvecklas från och med 1 november 2009 och stadsdelsdirektören ges i uppdrag att teckna avtal med extern leverantör i enlighet med stadens telefoniavtal.
7. Nya årsmål för indikatorer, som ingår i tertialrapport 2, godkänns.

BrittMarie Kyndel
t.f. stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
ekonomichef

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden har bidragit i hög grad till stadens tre inriktningsmål under perioden och enligt förvaltningens prognos kommer merparten av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena att uppnås under året. Med något enstaka undantag uppnås nämndens egna mål under året, inklusive årsmål för indikatorerna, enligt förvaltningens bedömning.

"Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva": Förvaltningen redovisar en prognos som visar en budget i balans. Överskott redovisas inom administration, förskola, fritid och arbetsmarknadsåtgärder. Underskott beräknas inom äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt för ekonomiskt bistånd. Förvaltningen arbetar aktivt med att ytterligare sänka kostnaderna inom de områden som har underskott.

"Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök": Utifrån nämndens utvecklingsstrategi fortgår arbetet kring exempelvis utemiljön, medborgardeltaktighet, företagande och utveckling av centrumområden. Förvaltningen deltar i de samråd med medborgare som sker kring parker och planärenden samt i arbetet kring stadens satsning Söderortsvisionen. Förvaltningen arbetar utifrån nämndens miljöplan för att till exempel möjliggöra för verksamheterna att sortera matavfall. Arbetet fortgår för att bidra till att stadsdelens boende och brukare ska erbjudas ett rikt, varierat och tillgängligt utbud av kultur- och idrottsaktiviteter. Detta sker genom insatser riktade till barn och ungdomar i stadsdelsområdet, brukare inom äldreomsorgen samt omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

"Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras": En mängd aktiviteter pågår för att utveckla och förbättra kvaliteten i omsorgen och den enskildes möjligheter till inflytande. Att arbetet ger resultat bekräftas bland annat av brukarundersökningar. Hittills under året har nio nya förskoleavdelningar och tio nya omsorgslägenheter för personer med funktionsnedsättning öppnats. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning tas ett kvalitets- och ledningssystem fram för det systematiska kvalitetsarbetet. Inom äldreomsorgen läggs fortsatt stort fokus på kompetensutveckling och arbetet med dokumentation. Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen strävar efter att hitta lösningar i närområdet och öppenvård är en prioriterad vårdform.

Arbetet med konkurrensutsättning fortgår med utgångspunkt från nämndens aktivitetsplan. Förvaltningen föreslår att Rågsveds servicehus utgår ur aktivitetsplanen för att utvecklas till trygghetsboende.

För att bidra till att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare fokuserar förvaltningen på det systematiska arbetsmiljöarbetet, friskvård, insatser för att minska sjukfrånvaron ytterligare och att utveckla ledarskapet.

Förvaltningen föreslår i ärendet en anpassning av nämndens årsmål till stadens årsmål, för de indikatorer som rör barngruppernas storlek.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stadsdelsnämnden har bidragit i hög grad till inriktningsmålet under perioden. I huvudsak pågår arbetet enligt planering och nämndens bedöms bidra till kommunfullmäktiges mål för respektive verksamhetsområde nedan. Förvaltningen bedömer dock att nämnden inte till fullo kan bidra till kommunfullmäktiges mål "Jobb istället för bidrag". På grund av konjunkturläget kommer inte andelen unga i befolkningen som får ekonomiskt bistånd att minska, enligt förvaltningens prognos.

Med enstaka undantag kommer nämndens mål (inklusive årsmål för indikatorer) att uppfyllas under året.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Arbetet för att bidra till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål fortgår enligt planering. Förvaltningen arbetar efter den lokala utvecklingsstrategin (som reviderades i april 2009). Utvecklingsstrategin innehåller bland annat frågor kring utemiljö, medborgardeltagande och företagande. I strategin anges att förvaltningen ska arbeta för att utveckla stadsdelsområdets centrumområden i samverkan med andra aktörer och förvaltningar, vilket pågår bland annat angående Sandsborgs centrum. Förvaltningen verkar även för att tryggheten i centrumområdena ska öka och för ett nära samarbete med polisen.

Förvaltningen arbetar vidare med företagarrådet och har för hösten planerat in olika teman, bland annat trygghet och trivsel, då polisen är inbjuden att berätta om sin verksamhet i stadsdelen.

Stadsdelsförvaltningen har följt aktivitetsplanen för upphandling och konkurrens, vilken omfattar flertalet av utförarverksamheterna. Hittills under året har följande upphandlingar genomförts/påbörjats:

Genomförda: Vantörs gruppboende, Fritidsområde 1 och 2, Enskededalens servicehus och Skogsgläntans demensgruppboende samt Stureby vård- och omsorgsboende.

Pågående: Korttidshem för personer med funktionsnedsättning.

Utöver dessa upphandlingar har förvaltningen också deltagit i gemensamma upphandlingar, bland annat upphandling av städtjänster.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i □ konkurrens (alla nämnder) ● Uppfylls helt			26 %	30 %	2009

NÄMNDMÅL:

All utförarverksamhet ska konkurrensutsättas

● Uppfylls helt

Förvaltningen har genomfört de upphandlingar som anges i nämndens aktivitetsplan (se redovisning vid kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ovan).

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Företagarrådet ska träffas minst fyra gånger per år	2009-01-01	2009-12-31	
● Förvaltningen deltar i gemensamma upphandlingar för till exempel vård- och omsorgsboende	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska stödja medarbetare som vill knoppa av verksamhet

● Uppfylls helt

Förvaltningen har fortsatt att ge stöd och information till medarbetare och chefer som är intresserade av att bilda företag och lägga anbud i upphandling. Två avknoppningar har hittills ägt rum under året: Svedmyrabadet och Fritidsområde 1 och 2.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

◆ Uppfylls delvis

Kostnader för det ekonomiska biståndet ökade i Enskede-Årsta-Vantör under årets första månader. Antal hushåll beroende av försörjningsstöd ökade från 1

482 hushåll i januari till 1 642 i april. I juli beräknas antal bidragshushåll uppgå till 1 518 (USK-siffror).

Ensamhushållen dominerar i såväl hela staden som i Enskede-Årsta-Vantör och stadsdelen följer i huvudsak samma trend som den som hela staden uppvisar, att cirka 75 % av alla bidragstagare har försörjningsstöd i 9 månader eller mer. De tre vanligast förekommande försörjningshindren är arbetslösa utan A-kassa/Alfakassa eller annan ersättning, personer med socialmedicinska skäl samt personer som är sjukskrivna och nollklassade.

Under lågkonjunkturen kommer den grupp som står längst bort från arbetsmarknaden få svårare att hitta sysselsättning och förutsättningarna för unga att få sitt första arbete minskar. En stor del av bidragstagarna i Enskede-Årsta-Vantör har haft bidrag under lång tid och kan därigenom anses stå långt bort från arbetsmarknaden.

Stadsdelsförvaltningen remitterar alla arbetslösa personer till Jobbtorg. Jobbtorg ska stötta den enskilde till ett arbete och återkoppla till stadsdelsförvaltningen. För arbetslösa personer kompletteras Jobbtorgs arbetsplaner med krav på sökanden att vara aktivt arbetssökande. Detta dokumenteras genom listor på sökta arbeten som socialtjänsten följer upp.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,5 %	3,5 %	4 %	3,5 %	Tertial 2 2009
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	63,8 %	62 %	64 %	62 %	Tertial 2 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de ● aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	65	100	100 st	1 400 st	Tertial 2 2009
Andel barn som lever i familjer som ● är beroende av ekonomiskt bistånd	7,5 %	8 %	8 %	6,0 %	Tertial 2 2009
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion ● exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	58,82 %	50 %	50 %	50 %	Tertial 2 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31	
● Stadsdelsnämnderna ska minska behovet av och förkorta tiden för bidrag genom individuella lösningar och tidiga insatser	2008-01-01	2010-12-31	
● Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:**Andelen flyktingar som är självförsörjande efter introduktionen ska öka**

● Uppfylls helt

Andelen flyktingar som uppnått självförsörjning under introduktionsperioden uppgår till 59 %. Genom ett förbättrat samarbete med Jobbtorg samt att

satsningen på instegsjobb (kombination av arbete och SFI-studier) nu slagit igenom har andelen flyktingar som fått arbete ökat under perioden.

Antalet inskriva har fortsatt sjunka under året troligtvis beroende på det minskade flyktingmottagandet i Sverige. Med anledning av det minskade antalet deltagare i introduktionsprogrammet har verksamhetens omfattning anpassats för att minska kostnaderna.

NÄMNDMÅL:

Andelen personer i befolkningen med ett långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska

● Uppfylls helt

Ett arbete med sjukskrivna och nollklassade personer har startat under den senaste tertialen. Målsättningen är att dessa personer ska få någon form av aktivitet eller arbetsträning. Detta är en förberedelse för arbete så att tiden för bidrag blir så kort som möjlig. För den grupp som är sjukskriven handlar det om att snabbare få kontakt med sjukskrivande läkare för att utreda behovet av rehabilitering och sjukersättning.

Inom försörjningsstödsenheten pågår ett arbete med att ta fram en ny och bättre arbetsplan/kartläggningsformulär. Arbetsplanen ska fyllas i tillsammans med klienten, vilket förhoppningsvis ger bättre förutsättningar för att den sökande med till exempel ett långvarigt försörjningsstöd blir delaktig i planeringen. Landstinget (psykiatri och vårdcentraler) kompletterar sjukintygen med en beskrivning av långtidssjukskrivnas rehabiliteringsbehov och möjlighet att delta i aktiviteter.

En förtroendeläkare används som konsult i bedömningen av sjukintyg framför allt där personen varit långvarigt sjukskriven och är 0-klassad.

(I bedömningen av måluppfyllelsen för nämndmålet ovan avses med "befolkningen" totala antalet vuxna bidragstagare.)

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Enheterna ska utveckla metoder och öka samverkan kring personer med långvarigt ekonomiskt bistånd.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Andelen unga vuxna i befolkningen som får ekonomiskt bistånd ska minska

■ Uppfylls inte

På grund av rådande lågkonjunktur finns stora svårigheter för unga personer att komma in på arbetsmarknaden. Andelen unga vuxna som får ekonomiskt bistånd ligger konstant på knappt 15 % under året. Gruppen är prioriterad genom att en särskild ungdomsgrupp finns inom försörjningsstödsenheten. Arbetet sker i stor utsträckning i samarbete med Jobbtorg, som också prioriterar ungdomar. Socialsekreterarna har täta besök med ungdomarna samt genomför trepartssamtal där även vårdcentral och psykiatri ofta deltar.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel unga vuxna i befolkningen som får ekonomiskt bistånd.			11 %	2009
☐ Uppfylls inte ☒ Uppfylls				

Kommentar: Årsmålet kommer troligen inte att uppfyllas på grund av rådande konjunkturläge, vilket gör det ännu viktigare att aktivt arbeta med gruppen. Andelen unga vuxna har under året legat konstant. Prognosen på helåret är cirka 15 %.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Uppfylls helt

Nämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelsen. Årsmålen för merparten av indikatorerna bedöms kunna uppfyllas. Förvaltningens verksamheter arbetar efter miljöplanen som bygger på Stockholms miljöprogram och innehåller mål och aktiviteter gällande bland annat miljöeffektiva transporter, miljöeffektiv avfallshantering och hållbar energianvändning.

Andelen förnyelsebart drivmedel (gas och etanol) i förvaltningens samtliga bilar ligger på ca 40 %, mätt utifrån hur de olika drivmedelstyperna har konterats. Det låga värdet förklaras dels av felkonteringar men framförallt av att både bensindrivna fordon samt elhybrider ingår i beräkningsunderlaget. Mätt som tankade liter förnyelsebart drivmedel i enbart förvaltningens etanol- och gasbilar ligger andelen istället på ca 82 % för det första halvåret. För att nå målet om 85 % förnyelsebart bränsle i etanol- och gasbilarna arbetar förvaltningen för en bättre uppföljning av tankningen, bland annat genom en reviderad bilrutin, enhetliga körjournaler och kvartalsvis uppföljning av hur bilarna körs och tankas.

Enligt förvaltningens bedömning kommer nämndens årsmål för elförbrukningen att överstigas. Prognosen är mycket osäker på grund av fakturering med eftersläpning i olika grad och med anledning av förändringar i lokalbeståndet. Förvaltningen har för avsikt att under hösten starta ett projekt för att genomföra en översyn av möjliga energieffektiviseringar.

Som ett gott exempel på miljöarbetet i verksamheterna kan nämnas att förvaltningen under våren tillsammans med trafikkontoret har startat ett arbete för att se över hur förskolorna ska ges förutsättningar att sortera matavfallet för biologisk behandling. En inventering av matavfallshanteringen har genomförts på alla förvaltningens förskolor. I dagsläget har 15 förskolor beretts möjlighet att sortera sitt matavfall och till slutet av året beräknas flertalet av förskolorna återvinna sitt matavfall. De lösningar för matavfallshantering som tas fram i projektet med förskolorna kommer sedan att appliceras på övriga verksamheter i stadsdelen.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som</p> <p>□ sorterar ut matavfall för biologisk behandling</p> <p>● Uppfylls helt</p>			20 %	20 %	2009
<p>Andel av stadens fordon som</p> <p>□ använder dubbade däck (alla nämnder)</p> <p>● Uppfylls helt</p>			10 %	tas fram 2009	2009
<p>Andel av stadens verksamheter som sorterar ut</p> <p>□ förpackningar och papper (alla nämnder)</p> <p>● Uppfylls helt</p>			100 %	100 %	2009
<p>Andel av verksamheter som har ett systematiskt</p> <p>□ arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)</p> <p>● Uppfylls helt</p>			100 %	100 %	2009
<p>Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade</p> <p>● etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)</p>	40 %	85 %	85 %	85 %	Halvår 1 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>Kommentar: Enligt den mätmetod som anges för indikatorn som bygger på konteringen i Agresso, är andelen 40 %, vilket är en klar förbättring jämfört med 2008 då motsvarande andel var 8 %. Att inte andelen är högre förklaras dels av felkonteringar men framförallt av att både bensindrivna fordon samt elhybrider ingår i beräkningsunderlaget. För att få fram den faktiska andelen förnyelsebart drivmedel för enbart etanol- och fordonsgasfordon har förvaltningen begärt ut underlag direkt från bensinbolagen vilket visar att andelen ligger på ca 82 %. Prognosen avser den faktiska förbrukningen insamlad från bensinbolagen.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> ● Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder) 	14 %	10 %	10 %	öka	Halvår 1 2009
<ul style="list-style-type: none"> ● Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder) 	96,15 %	96 %	90 %	100 %	Aug 2009
<ul style="list-style-type: none"> □ Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder) ● Uppfylls helt 			100 %	tas fram 2009	2009
<ul style="list-style-type: none"> □ Elförbrukning (alla nämnder) ◆ Uppfylls delvis 			13 000 000 kWh	tas fram 2009	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Prognosen är mycket osäker på grund av fakturering med eftersläpning i olika grad och med anledning av förändringar i lokalbeståndet. Förvaltningen har för avsikt att under hösten starta ett projekt för att genomföra en översyn av möjliga energieffektiviseringar.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningens verksamheter ska arbeta enligt stadsdelsnämndens miljöplan

- Uppfylls helt

Förvaltningens verksamheter arbetar efter miljöplanen. Redovisning av pågående arbete återfinns under KF:s mål för verksamhetsområdet ovan.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Enheterna ska verka för att andelen ekologiska livsmedel ska öka.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

- Uppfylls helt

Arbetet för att bidra till kommunfullmäktiges och stadsdelsnämndens mål pågår enligt planering. Nämnden bedöms bidra i hög grad till måluppfyllelsen. Föreställningar med teater, musik och dans för barn och ungdomar har ägt rum såväl inom de egna verksamheterna förskola, fritidsgårdar och parklekar, som på offentliga platser i stadsdelen. Samarbete sker med föreningar, bibliotek och kulturförvaltningen. Barn och ungdomar erbjuds också en mängd olika idrottsaktiviteter exempelvis i samarbete med Högdalshallen, skolor och idrottsföreningar. Ett exempel på ett uppskattat projekt som pågått hela året är Sambafotboll. Som ytterligare exempel kan nämnas äldreförvaltningens projekt "Kultur för äldre" och dess besök vid äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden. Personalen fick vägledning i enkla metoder för att stimulera de boende till aktiviteter i vardagen. Genom de öppna dagverksamheterna har ett flertal kulturevenemang erbjudits de äldre.

Även inom enheterna inom stöd och service till personer med funktionshinder erbjuds brukarna ett varierat utbud av kultur- och idrottsaktiviteter. Inom förvaltningen pågår även ett samarbete mellan avdelningen för stöd och service till personer med funktionshinder respektive fritiden i syfte att tillgängliggöra fritidsverksamheten för personer med funktionshinder. Samarbete utgår från projektet "Fritid till alla" vars syfte är att alla barn och unga ska kunna delta i fritidsverksamheter utifrån sina egna förutsättningar.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet ● Uppfylls helt			4 000 st	tas fram av nämnden	2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur ●	2009-01-01	2010-12-31	
Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling ●	2009-01-01	2009-12-31	
Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka ●	2009-01-01	2010-12-31	
Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer. ●	2009-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad ●	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:**Barn och ungdomar ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur**

- Uppfylls helt

Utöver vad som beskrivs under kommunfullmäktiges mål ovan kan nämnas att en särskild satsning på att erbjuda danskurser av olika slag har genomförts inom fritidsverksamheten. Många ungdomar har deltagit i kurserna. Fritidsgårdarna har i sina helgprogram regelbundet haft teater- och musikföreläsningar. Till förskolorna har gemensamma teaterföreläsningar anpassade till barnens olika åldrar köpts in. I förskolorna är skapande verksamhet ett naturligt inslag i den dagliga verksamheten och vid fritidsgårdarna finns ett stort utbud för dem som är intresserade.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel förskoleavdelningar som upplevt en professionell kulturupplevelse under året			100 %	2009
<ul style="list-style-type: none"> □ Uppfylls helt 				

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ● Föreningsbidrag avsätts för bidrag till föreningar 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> ● Förvaltningen ska i samverkan med föreningslivet erbjuda barn och ungdomar kultur, lek och idrott 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Personer i bostad med särskild service och i korttidshem samt inom daglig verksamhet ska erbjudas kulturupplevelser

● Uppfylls helt

Enheterna inom avdelningen för stöd och service till personer med funktionshinder arbetar aktivt med att erbjuda kulturaktiviteter, både i stockholmsområdet men även genom resor. Brukare inom avdelningens boendeenheter har under perioden varit på bland annat konserter, fotbollsmatcher och dans samt åkt på resor till Åland och på stugsemester. Aktiviteterna utgår från vad de boende själva har för önskemål och intressen. Utöver de gemensamma aktiviteterna får de boende stöd att utföra enskilda aktiviteter. Korttidshemmen erbjuder full aktivitet varje helg. Under våren och sommaren har man gått på många teaterföreställningar och även gjort många utflykter.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
----------------------	------------------	---------------	--------	--------

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel av de boende i bostad med särskild service, korttidshem och daglig verksamhet som □ har erbjudits två professionella kulturupplevelser under året. ● Uppfylls helt			100 %	2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Nämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelsen. För att bidra till att stadsdelsområdet ska upplevas som rent och trygg genomförs bland annat förbättringar av parker som upplevs som otrygga genom röjning av vegetation som hindrar sikten och skymmer parkbelysning. Därutöver sker investeringar och upprustningar av parker vilket beskrivs under nämndmålet nedan. Exempel på andra trygghetsskapande åtgärder är förvaltningens kvinnofridsarbete, fältassistenternas uppsökande och förebyggande arbete och förvaltningens insatser för att erbjuda aktiviteter till barn och ungdomar (till exempel under skolloven). I ett samarbete mellan förvaltningens fältassistenter och närliggande bostadsbolag har det s.k. fickpengsprojektet genomförts under sommaren. Ungdomarna som deltagit har utfört enklare sysslor i närområdet, deltagit i etiska samtal och avslutat veckan med en gemensam middag. Efter veckans arbete har 150 kr betalats ut som fickpeng.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra ● informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31	

Kommentar: Inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet följer förvaltningen under hösten upp behovet hos verksamheterna av en samlad utbildningsinsats för medarbetarna.

NÄMNDMÅL:**Förvaltningen ska erbjuda barn och ungdomar utvecklande och lärande aktiviteter i en trygg miljö**

● Uppfylls helt

Under sommaren har särskilda aktiviteter anordnats av fritidsverksamheten såsom fotokurs, simskola, fiske och sambafotboll. Idrottsrelaterade lekar är ett dagligt inslag i fritidsverksamheten. Aktiviteterna har ägt rum såväl på Simpvik (Gålö) som inom stadsdelen.

Under sommaren har 1 024 besökare rest till dagkollet Simpvik-Sävnäs med badbussar som beställts av förvaltningen. Av besökarna var ca 300 vuxna som i sällskap med sina barn åkte till Sävnäs, den gård som är anpassad för familjer.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Fritidsverksamheten ska erbjuda barn och ungdomar aktiviteter under skolloven.	2009-01-01	2009-12-31	
● Fältassistenter ska arbeta uppsökande och förebyggande för att ge stöd till barn och ungdomar i stadsdelsområdet.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Stadsdelsområdet ska upplevas som rent och tryggt**

● Uppfylls helt

I tillägg till redovisningen ovan (kommunfullmäktiges mål) kan nämnas att investeringar och upprustningar av parker sker i enlighet med parkplanerna och verksamhetsplanen. Bland annat kommer hela parkstråket Rågdalen, från Rågsveds tunnelbanestation till Kräppladalen, att rustas upp. Etapp ett av projektet som innebär en upprustning av parkleken Rågdalen blev klar under sommaren. Upprustningar av Dalbotten, Dalenparken och Vårflodsparken färdigställdes i början av sommaren. Förvaltningen har planterat 34 träd runt om i stadsdelen, utöver det som ingår i inplanerade investeringsprojekt.

Förvaltningen har haft utökad städning av välbesökta parker under sommaren och arbetar med att utöka antalet papperskorgar. På Högdalstopparna har det tillkommit ytterligare 6 säckställningar.

I början av sommaren bildades ett kvinnofridsteam med tre socialsekreterare och en arbetsledare vars uppgift är att i ett akut skede hjälpa våldsutsatta kvinnor. (Teamet har dock inte kunnat arbeta fullt ut på grund av sjukdom och barnledigheter. Myndighetsutövningen har under sommaren legat kvar på respektive utredningsenhet, barn och ungdom samt vuxna.) Kvinnofridsarbetet inom öppenvården för barn och ungdom sker bland annat genom stödsamtal

med kvinnor som varit utsatta för våld och barnen får bearbeta det våld de varit med om enligt en metod "Trappan". På förvaltningens ungdomsmottagning pågår ett projekt för att öka kunskapen om hedersrelaterat våld. Flera halvdagsseminarier för personalen har genomförts.

Det trygghetsskapande arbetet har också skett inom ramen för det brottsförebyggande rådet (BRÅ), där förvaltningen samverkat med bland annat polis och skola.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Antilångningskampanjer ska genomföras årligen. 	2009-01-01	2009-12-31	
Handlingsplanen för kvinnofrid i Enskede-Årsta-Vantör och Stockholms stads <ul style="list-style-type: none"> program för kvinnofrid ska göras känd hos alla medarbetare inom förvaltningens myndighetsutövning. 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Trygghetsvandringar ska genomföras. 	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

Stadsdelsnämnden har bidragit i hög grad till inriktningsmålet under perioden. I huvudsak pågår arbetet enligt planering och nämndens bedöms bidra till kommunfullmäktiges mål för respektive verksamhetsområde nedan. Med enstaka undantag kommer nämndens mål (inklusive årsmål för indikatorer) att uppfyllas under året.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald**

● Uppfylls helt

Förvaltningen har följt den beslutade aktivitetsplanen för upphandling och konkurrens. I samband med tertialrapport 1 föreslog förvaltningen i ett särskilt ärende till stadsdelsnämnden att aktivitetsplanen skulle justeras inom verksamhetsområdet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Nämnden beslutade att anta den reviderade aktivitetsplanen och justeringen innebar att vissa bostäder med särskild service undantas från upphandling och att upphandling av daglig verksamhet tidigareläggs. Förvaltningen föreslår i tertialrapport 2 att aktivitetsplanen revideras inom äldreomsorgen så att Rågsveds servicehus undantas från upphandling. Detta mot bakgrund av att förvaltningen i ett remissvar till kommunstyrelsen föreslår att Rågsveds servicehus istället inrättas som ett trygghetsboende.

I centralupphandlingen av Stureby vård- och omsorgsboende lades ett egenregianbud. Egenregianbudet vann upphandlingen och en överenskommelse angående intraprenad för driften av boendet har nu ingåtts mellan beställare och utförare inom förvaltningen. Det främsta syftet med att lägga ett egenregianbud var att verksamheten håller sådan god kvalitet att den skulle ges möjlighet att konkurrera med enskilda aktörer i upphandlingen. Ett egenregianbud som vinner en upphandling kan också leda till att verksamheten vidareutvecklas.

Inga nya utmaningar har inkommit.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	2 st	2 st	1 st	20 st	Tertial 2 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Brukare ska informeras om möjligheten att välja utförare**

● Uppfylls helt

Biståndshandläggare/socialsekreterare inom förvaltningens olika verksamheter informerar brukare och dess företrädare om de olika utförare och alternativ som finns. Förvaltningen arbetar på ett flertal sätt för att brukarna ska ges lättbegriplig information om möjligheten att välja utförare. Detta sker i huvudsak via muntlig information, hemsidor och broschyrer (egna och stadens). Verksamheter inom äldreomsorg, omsorg om funktionsnedsatta samt förskola ingår i stadens webbtjänst "Jämför service".

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Antal valda utförare för insatser som har kundval inom stöd och service till funktionsnedsatta (ledsagning, avlösning och hemtjänst)	5	10	10 %	Halvår 1 2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Lättbegriplig information ska ges på webben och i broschyrer samt i dialog med brukaren och/eller deras anhöriga	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö**

● Uppfylls helt

Nämnden bidrar i hög grad till att uppfylla kommunfullmäktiges mål. Förskolorna i Enskede-Årsta-Vantör håller en hög kvalitet vilket årets brukarundersökning har bekräftat. Undersökningen utfördes i egen regi som en totalundersökning under försommaren. Frågorna var desamma som i 2008 års undersökning då den utfördes av USK. Antal enkäter som delades ut var 2 886 och svarsfrekvensen blev 79 % vilket är ovanligt bra. På frågan, "hur nöjd är du

på det hela taget med ditt barns förskola?" svarade 95 % att de var mycket eller ganska nöjda och på frågan "hur trivs ditt barn i förskolan?" svarade 98 % mycket bra eller bra. Undersökningen kommer i sin helhet att presenteras på stadsdelens webbplats under hösten.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barngrupper ● (1-3 år) med fler än 14 barn	10,45 %	12 %	13 %	13%	Tertial 2 2009

Kommentar:

Liksom tidigare beskrivits i tertialrapport 1 är barngrupperna inte längre i lika hög grad indelade i grupperna 1-3 år och 4-5 år som tidigare. I dagsläget finns totalt 198 barngrupper i stadsdelen varav 102 är åldersblandade grupper, 67 för barn 1-3 år och 29 för barn 4-5 år. De åldersblandade grupperna är inte inräknade i redovisningen för barn 1-3 år respektive 4-5 år varför bedömningen av måluppfyllelsen inte blir relevant. I samband med utarbetandet av verksamhetsplan för 2009 hade inte staden några fastställda årsmål för indikatorerna som rör barngruppernas storlek. I avvaktan på att dessa skulle fastställas, föreslog förvaltningen att nämnden satte de egna årsmålen till noll. Under våren har stadens mål fastställts till 13 % respektive 19 %. Förvaltningen föreslår att nämndens årsmål revideras för att ligga mer i linje med stadens årsmål för indikatorerna.

Andel barngrupper ● (4-5 år) med fler än 18 barn	20,69 %	19 %	19 %	19%	Tertial 2 2009
--	---------	------	------	-----	-------------------

Kommentar: Se ovan.

Andel förskollärare □ ● Uppfylls helt			37 %	43,5%	2009
--	--	--	------	-------	------

Kommentar: Andelen förskollärare är för närvarande 37,8 %

Antal barn som inte ● barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st	0 st	Aug 2009
---	------	------	------	------	----------

Kommentar: I tertialrapport 1 rapporterades att förvaltningen inte uppfyllde barnomsorgsgarantin för två barn i februari. Barnen hade dock kunnat få barnomsorg lite längre bort från hemmet varför barnomsorgsgarantin ändå kan sägas uppfyllt till och med augusti månad. Barnen fick plats i önskat närområde två veckor efter barnomsorgsgarantins utgång.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Förskolan ska utveckla kvalitetsmätt och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare 	2007-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt. 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga 	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:**Alla barn ska ges möjlighet att delta i planering och utvärdering, utifrån sina förutsättningar**

- Uppfylls helt

Många av förskolorna har tema- eller projektinriktade arbetssätt som utgår från barnens intressen. Pedagogerna uppmuntrar barnen till att uttrycka vad de tänker och tycker. Miljön på avdelningarna utformas alltmer med tanke på att barnen ska kunna göra egna val av aktiviteter. Under dagen deltar de i olika grupper där de får möjlighet att komma till tals och bli lyssnade till. Det är vanligt att man i sin utvärdering av verksamheten genomfört barnintervjuer med de större barnen.

NÄMNDMÅL:**Barnens utveckling och lärande ska kontinuerligt dokumenteras och kommuniceras med föräldrarna**

- Uppfylls helt

Barnens dagliga aktiviteter och lärande dokumenteras och anslås på avdelningarnas väggar. Den individuella dokumentationen kring det enskilda barnets utveckling och lärande används i dialogen mellan föräldrarna och pedagogerna på utvecklingssamtalen som äger rum varje termin.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolorna ska i sina kvalitetsredovisningar redovisa vilka dokumentationsverktyg de använder.	2009-01-01	2009-12-01	

NÄMNDMÅL:**Det pedagogiska arbetet ska vidareutvecklas med fokus på barnens språk- och kommunikationsförmåga**

- Uppfylls helt

Alla förskolor arbetar aktivt med att stärka barnens språkutveckling. Förankringen av stadsdelens språkprogram fortgår. Ett gemensamt material om barns språkutveckling med råd till familjerna har också just färdigställts. Materialet finns översatt till fem språk.

En kartläggning gjordes före sommaren av antalet flerspråkiga barn och pedagoger. Antalet inskrivna barn var vid kartläggningen 3 143 varav 44 % hade ett annat modersmål. Andel barn med annat modersmål varierade mellan ca 12 % - 90 % i de olika områdena inom stadsdelen. Av 693 pedagoger var ca 23 % flerspråkiga.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Avdelningen för förskola och fritid ska regelbundet anordna pedagogiska caféer där pedagogerna kan få information, utbildning och utbyta erfarenheter.	2009-01-01	2009-12-31	
Inom varje förskoleområde ska en årlig kartläggning göras av vilka modersmål som talas av barnen	2009-01-01	2009-12-31	
Stadsdelsförvaltningens språkprogram ska synliggöras i verksamheterna med hjälp av språknätverken som finns inom förvaltningen.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Förskolan ska arbeta med att stärka barns utveckling, identitet och självkänsla - arbetet ska bidra till jämställdhet, respekt och likabehandling**

- Uppfylls helt

Förskolorna använder delar av sin planeringstid till värdegrundsdiskussioner för att skapa en gemensam plattform vad gäller de normer och värden man anser ska genomsyra verksamheten. Man betonar vikten av att de vuxna ska vara bra förebilder för barnen. Genom sina attityder och förhållningssätt gentemot barn och kollegor vill man som goda förebilder visa att alla är lika mycket värda och allas åsikter lika viktiga. Ett medvetet arbete sker också för att pojkar och flickor ska ha lika stort inflytande och utrymme och samma möjligheter till en allsidig utveckling. Olika metoder används för att träna barnen i att lösa konflikter.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolornas likabehandlingsplaner ska utvärderas och uppdateras i samband med kvalitetsredovisningen.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska i samarbete med föräldrarna och närliggande skolor vidareutveckla formerna för en smidig övergång till skolan

● Uppfylls helt

Förskolornas samarbete med de närliggande grundskolorna har under läsåret följt stadsdelens gemensamma plan. Föräldrarna har bland annat erbjudits informationsmöte på förskolorna, ”öppet hus” i skolan, föräldramöte i skolan och överlämnandesamtal. Varje förskoleområde ska tillsammans med skolan utvärdera samarbetet en bit in på höstterminen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En gemensam handlingsplan för stadsdelsområdet ska vara grunden för samarbetet inom området.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska utveckla ett hälsofrämjande arbete med fokus på rörelse och kost

● Uppfylls helt

Förskolorna har arbetat för att öka medvetenheten om kostens betydelse och serverar varierad och näringsriktig mat. Man har minskat på sockret i maten och frukt har nästan helt ersatt tårter och glass på barnens födelsedagskalas. Pedagogerna är ute mycket med barnen och har regelbundna utflykter till skogen med inplanerade aktiviteter. Rörelseaktiviteter ordnas både inne och ute och på många håll använder man programmet ”mini-röris” från Friskis och

Svettis. I en del områden lånar man skolans idrottshall till idrott för de äldre barnen och Högdalsbadet utnyttjas av närliggande förskolor.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen

● Uppfylls helt

Nämnden bedöms bidra i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål då arbetet utifrån beslutade mål, indikatorer och aktiviteter pågår i huvudsak enligt planering. Inom samtliga verksamhetsområden arbetar man med att utveckla kvaliteten i omsorgen. Ett viktigt underlag i förbättrings- och utvecklingsarbetet är brukarundersökningar och enkäter vilket redovisas nedan och i avsnittet "Övrigt" i slutet av tertiärrapporten.

Alla enheter arbetar vidare med att konkretisera Vision 2030 för den egna verksamheten. Årsta hemtjänst presenterade sitt arbete med en hemtjänst i världsklass vid förvaltningens ledningsforum under våren 2009.

Kvalitetsstärkning i form av kompetensutveckling inom omsorgsverksamheterna på avdelningen *stöd och service till personer med funktionsnedsättning* har fortgått under perioden. Avdelningen använder budgetförstärkningen beslutad av stadsdelsnämnden i samband med VP 2009 till att möjliggöra för personal inom enheterna att delta på de utbildningar som projekt Carpe erbjuder. Internkontroller av utförarenheternas arbete beträffande sekretess, genomförandeplaner, brandskyddsarbete och klagomålshantering har genomförts. Kontrollerna visade på vissa brister inom brandskyddsarbetet och arbetet med genomförandeplanerna. Enheterna kommer att arbeta med att åtgärda detta fram till årsskiftet. Inga klagomål beträffande verksamheterna eller handläggningen har inkommit under perioden och beviljade insatser har verkställts i tid. Arbetet med att upprätta ett kvalitets- och ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet inom avdelningen fortgår och kommer att presenteras för nämnden i oktober.

Individ- och familjeomsorgens föräldramottagning (inom enheten för öppenvård) har genomfört en enkätundersökning till föräldrar som har haft samarbetsamtal eller råd- och stödsamtal. Resultatet visade att föräldrarna var mycket nöjda med bemötande och stöd i sin situation samt kunde rekommendera föräldramottagningen till andra. Även Gullmarsplans beroendemottagning har genomfört en enkätundersökning i maj 2009. Resultatet för hela mottagningen visar att brukarna är nöjda med tillgänglighet och bemötande.

Utförarenheten för socialpsykiatri har under våren arbetat med att förbättra genomförandeplanerna. Som stöd för detta har alla medarbetare deltagit i en dokumentationsutbildning och en lathund för dokumentation har arbetats fram.

Kvinnoverksamheten är ett behandlingsprogram för kvinnor i missbruk. Vid stadsdelsnämndens behandling av verksamhetsplanen gavs förvaltningen i uppdrag att hitta en annan driftsform för verksamheten. Under våren 2009 har kontakter tagits med några organisationer som har verksamheter för missbrukare, exempelvis RFHL, Stadsmissionen och Frälsningsarmén. Dessa organisationer har till en början visat ett intresse, men sedan dragit sig ur. Förvaltningen har inte hittat någon alternativ driftsform. Verksamhetens olika delar såsom exempelvis deltagande i dagligt program, stödsamtal och krissamtal har prissatts med avsikt att från och med 2010 låta verksamheten vara intäktsfinansierad. Verksamheten fortgår under 2009. Förvaltningen återkommer till VP 2010 i frågan.

Inom *äldreomsorgen* fortgår arbetet med utveckling av dokumentation enligt SoL inom alla enheter och inom enheter med ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser utvecklas även dokumentationen enligt HSL. Införandet och utvecklingen av bemanningssystemet SchemOS fortgår inom alla hemtjänstenheter. Hemtjänstens planering för start av mobila lösningar "ParaGå" har påbörjats och beräknas införas innan årets slut.

Utveckling av arbetsrutiner för specialteamen fortsätter. Inom Högdalens hemtjänst har även ett team med inriktning mot psykiatri inrättats.

Enheter har kartlagt kompetensutvecklingsbehov utifrån kravmärkt yrkesroll vilket utmynnat i att bland annat handledning i reflekterande samtal, utbildning i demens, taktil stimulering, lyft/förflyttning samt brand har genomförts. Äldreomsorgen fortsätter att fokusera på kost och nutrition genom förankring av arbetet med den matpärm som arbetats fram som handbok till medarbetarna. Alla boende inom vård- och omsorgsboenden har nu möjlighet att välja mellan två rätter till huvudmålen.

Några enhetschefer har deltagit i den chefsutbildning som anordnas i stadsdelsförvaltningens regi. Medarbetare med svenska som andra språk har erbjudits att genomgå ett språktest för bedömning av vilka områden som behöver förbättras. Fem inspirationsdagar för äldreomsorgens medarbetare har genomförts.

Äldreomsorgen har ytterligare utvecklat erbjudandet om dagkollo genom att detta även erbjudits brukare inom vård- och omsorgsboende som under sommaren kunnat nyttja dagkollot på söndagar.

Samtliga enheter har också fortsatt utvecklingsarbetet utifrån resultatet av stadens senast genomförda brukarundersökningar. Mycket fokus har lagts på bland annat attityd, förhållningssätt och bemötande. Ett projekt med en äldrepedagog har pågått under januari-juni 2009 på Stureby vård- och omsorgsboende. Om den utvärdering som pågår visar att projektet varit positivt kommer en äldrepedagog inrättas inom Stureby vård- och omsorgsboende under hösten.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser ☐ Uppfylls helt			5 %	tas fram 2009	2009
Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används ☐ Uppfylls delvis			75 %	75 %	2009
Kommentar: Det är tveksamt om årsmålet på 75 % kommer att kunna uppfyllas beroende på en viss personalomsättning i arbetsgruppen. Målsättningen är dock att alla nya utredningar, exklusive körkorts- och LVM-utredningar som inkommer ska utredas med hjälp av ASI.					
☒ Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (loF)	71,12 %	70 %	70 %	70 %	Tertial 2 2009
☐ Andel befintliga familjehem med grundutbildning ☒ Uppfylls helt			30 %	35 %	2009
☒ Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom loF, socialpsykiatri	95,2 %	100 %	100 %	100 %	Tertial 2 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel nya familjehem med grundutbildning □ Uppfylls delvis			75 %	100 %	2009
Kommentar: Det är socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen som utbildar och rekryterar familjehem. Eftersom familjehem ibland rekryteras bland barnets släktingar har det varit svårigheter att få dessa släktingar att genomgå utbildning.					
Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (IoF) ●	79,34 %	75 %	50 %	70%	Tertial 2 2009
Antal ej verkställda beslut enligt LSS (individ- och familjeomsorg). ●	0 st	0 st	0 st	0 st	Tertial 2 2009
Antal ej verkställda beslut enligt Sol (individ- och familjeomsorg) ●	0 st	0	0 st	tas fram 2009	Tertial 2 2009
Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg). □ Uppfylls helt			0 st	0 st	2009
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller Sol (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning) ●	0 st	0 st	0 st	0 st	Tertial 2 2009
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) □ Uppfylls helt			10 st	100 st	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Kommentar: Den nya gruppboenden Sofielund med totalt tio omsorgslägenheter öppnade den 1 juli 2009.					
Nöjda brukare (stöd och service till ☐ personer med funktionsnedsättning) ● Uppfylls helt			80 %	tas fram 2009	2009
Andel omsorgspersonal ☐ med grundutbildning (äldreomsorg) ● Uppfylls helt			87 %	87 %	2009
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som ☐ har en genomförandeplan ● Uppfylls helt			80 %		2009
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som ☐ har en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår ● Uppfylls helt			70 %		2009
Andel över 75 år som erbjudits ☐ förebyggande hembesök ● Uppfylls helt			100 %	tas fram 2009	2009
Andelen nöjda omsorgstagare (äldreomsorg) ☐ ● Uppfylls helt			79 %	79 %	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Anhörigas upplevelse av hur ☐ anhörigstödet fungerar ● Uppfylls helt			61 %	61%	2009
Antal besök på öppna ☐ dagverksamheter för äldre ● Uppfylls helt			26 000 st	tas fram 2009	2009
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö ☐ i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg) ● Uppfylls helt			0 st	0 st	2009
Antal ej verkställda ☐ domar (äldreomsorg) ● Uppfylls helt			0 st	0 st	2009
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder ☐ dagsutflykter för äldre ● Uppfylls helt			1 st	14 st	2009
Antal äldre som fått hjälp i form av ☐ vaktmästarservice ● Uppfylls helt			1 020 st	2533	2009
Antal öppna ☐ dagverksamheter för äldre ● Uppfylls helt			7 st	30	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
☐ Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare ☒ Uppfylls helt			80 %	tas fram av nämnden	2009
☐ Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet ☒ Uppfylls helt			78 %	tas fram 2009	2009
☐ Upplevelsen av maten och måltidssituationen ☒ Uppfylls helt			72 %	72%	2009
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse		
☒ Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31			
☒ Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31			
☒ Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31			
☒ Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden	2009-01-01	2009-12-31			
☒ Utveckla och prioritera det drogpreventiva förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31			

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31	
● Alla boende på vård- och omsorgsboende har rätt till utevistelse	2008-01-01	2010-12-31	
● Andelen timanställda i personalgrupperna ska minska	2008-01-01	2010-12-31	
● Dagkollo ska erbjudas äldre	2008-01-01	2010-12-31	
● Erbjudna alla över 75 år, som inte är beviljade annan insats, ett förebyggande hembesök i samarbete med landstinget	2008-01-01	2010-12-31	
● Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen	2008-01-01	2010-12-31	
● Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet	2008-01-01	2010-12-31	
● Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning	2008-01-01	2010-12-31	
● Informera om möjligheter att välja utförare och boende	2008-01-01	2010-12-31	
● Införa en samlad redovisning av Lex Sarah och Lex Maria anmälningar	2009-01-01	2009-12-31	
● Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31	
● Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs	2009-01-01	2009-12-31	
● Stadsdelsnämnderna ska se över sin samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Stadsdelsnämnderna ska ta fram införandeplan för ParaSol, SchemOs och ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport 1</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Stadsdelsnämnderna ska, utifrån medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen</p>	2009-01-01	2009-07-01	
<p>Kommentar: Medarbetarna inom äldreomsorgen erbjuds under hela året olika former av utbildningar, vilket beskrivs närmare i avsnitt 2.3 <i>Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen.</i></p>			
<p>Tillhandahålla vaktmästartjänster för äldre, "fixare", för alla som fyllt 75 år</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk</p>	2009-01-01	2010-12-31	
<p>Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>Öppna dagverksamheter och träffpunkter ska erbjudas äldre</p>	2008-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

NÄMNDMÅL:**Antalet utredningar inom individ- och familjeomsorgen som görs med strukturerade utredningsmetoder ska öka**

- Uppfylls helt

Arbetet med att implementera utredningsmetoden BBIC (Barns Behov I Centrum) inom myndighetsutövningen för barn och ungdom fortsätter enligt plan. Mottagningsgruppen för barn och ungdom har genomgått en utbildning i Signs of Safety (risk- och skyddsfaktorer) för att utifrån den metoden säkrare kunna bedöma barns utsatthet.

Inom myndighetsutövningen för vuxna används ASI och DUR i 62 % av utredningarna. Till årets slut beräknas årsmålet 75 % kunna uppnås.

NÄMNDMÅL:**Barn, ungdomar och vuxna ska erbjudas förebyggande insatser och vård i öppna former**

- Uppfylls helt

Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen strävar alltid efter att hitta lösningar i närområdet. Inom avdelningen är öppenvård en prioriterad vårdform. Exempelvis erbjuder öppenvården ungdomar insatser i tränings- och försökslägenheter som ligger i närområdet. Det så kallade MST-teamet (multi-system-terapi-teamet) ger vård i hemmet. Vidare erbjuder öppenvården tidiga insatser i form av nätverksmöten, föräldrautbildning etc. Öppenvården för missbrukare är också differentierad. Beroendemottagningen blir alltmer tydligt ingången till insatser inom missbruksvården. Förvaltningen kan tillgodose olika behov i närområdet och därigenom hålla kostnaderna för vård på behandlingshem nere.

Tre föräldrastödsutbildningar (KOMET)-programmet har genomförts för föräldrar till 20 ungdomar.

Ungdomsmottagningens arbete har utökats genom att förlägga en filial i Rågsved som öppnade i juni 2009.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Individ- och familjeomsorgen ska erbjuda ● förebyggande insatser i öppna former (såsom Komet, ART, föräldrasamtal, m.m.)	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Det ska vara lätt att komma i kontakt med förvaltningens omsorgsverksamheter och bemötandet ska vara bra**

● Uppfylls helt

Verksamheterna har i uppdrag att se till att det finns lättbegriplig information tillgänglig om kontaktvägar inom förvaltningen. Enheterna arbetar i enlighet med rutinerna för klagomåls- och synpunktshantering och kan följa upp synpunkter på bemötande, tillgänglighet etc. på ett mer systematiskt sätt än tidigare. Brukarna kan lämna synpunkter både på den egna insatsen och på verksamheten i stort.

Förvaltningen följer upp väntetiderna på mottagningsenheten för försörjningsstöd varje vecka. Väntetiderna kan variera mycket beroende på att nybesöken är preliminärbokade då de sökande först måste besöka Jobbtorg. Om den sökande inte besökt Jobbtorg uppstår en ledig nybesökstid som kan bokas på någon annan.

Det har skett en stor ökning av antalet telefonsamtal till mottagningsgruppen, vilket har lett till att telefontiderna har utökats för att möta behovet. En stor del av dessa samtal leder dock inte till en ansökan då de mer handlar om information, rådgivning och hänvisning till annan myndighet. Med anledning av detta gör enheten en översyn av den information som finns tillgänglig för medborgarna gällande försörjningsstöd och rätten till bistånd. Översynen gäller dels det skriftliga material som finns, dels den information som ligger på hemsidan. Enheten har också tillförts en bidragshandläggare under en begränsad tid vilket underlättar arbetsbördan inom enheten. Enheten arbetar även med att utveckla sina utredningsmetoder. Avsikten är att genomföra den större delen av utredningen per telefon vilket innebär att nybesöket blir kortare.

För att öka ungdomsmottagningens tillgänglighet har en filial öppnats i Rågsved. Syftet är att nå fler ungdomar. Förvaltningen för statistik över antal besök, orsaker till besöken samt om det förekommer någon speciell problematik såsom ungdomar som lever i familjer med en hederskultur. Förvaltningen har ett nära samarbete med skolorna i området för att underlätta för ungdomar med svårigheter att ta sig till ungdomsmottagningen vid Gullmarsplan.

NÄMNDMÅL:**Omsorgen om funktionsnedsatta ska präglas av värdighet, trygghet och inflytande**

● Uppfylls helt

Arbetet att säkerställa att verksamheterna präglas av värdighet och trygghet samt att brukarnas individuella behov och önskemål tillgodoses fortgår. Detta sker dels genom en kontinuerlig dialog med brukarna och deras företrädare,

dels genom ett kontinuerligt arbete med genomförandeplaner. Varje brukare har även en på enheten utsedd kontaktperson som tillgodoser att den enskildes önskemål och individuella behov tas i beaktning vid utformningen av insatsen. På beställarenheten har handläggarna, så långt det är möjligt, tagit hänsyn till brukarnas önskemål om insatserna och hur de ska utformas. Införandet av valfrihetssystemet innebär även att den enskilde själv kan välja utförare bland de verksamheter som ingår i systemet.

Genomförd internkontroll under perioden visade på vissa brister beträffande arbetet med genomförandeplaner. Det är ett viktigt verktyg för att försäkra att insatsen utformas efter den enskildes förutsättningar och behov samt för att tillförsäkra den enskilde inflytande. Därför kommer särskild vikt att läggas på att stärka arbetsrutiner kring genomförandeplanen i kvalitetsutvecklingsarbetet i kommande period.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Ta fram och genomföra en brukarenkät. 	2009-01-01	2009-12-31	Avvikelse
Kommentar: Egen brukarenkät kommer inte att tas fram då stadsdelsförvaltningen kommer att ingå i stadens övergripande brukarundersökning.			
<ul style="list-style-type: none"> Ta fram och genomföra en uppföljningsenkät av biståndsbeslut. 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Personer med psykiskt funktionshinder ska erbjudas sysselsättning

- Uppfylls helt

Fler brukare inom socialpsykiatrin har kunnat erbjudas sysselsättning dels i våra egna verksamheter, dels genom Mentorprojektet. Idag är 34 brukare aktuella i förvaltningens egna verksamheter och 15 brukare deltar i Mentorprojektet. Ett motivationsarbete för att få fler brukare att delta i de erbjudna sysselsättningsverksamheterna pågår ständigt och är ett långsiktigt arbete.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Personer med psykisk funktionshinder ska erbjudas praktikplatser på den öppna arbetsmarknaden (Mentorprojektet) 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Äldreomsorgen ska erbjuda ett varierat utbud av boendeformer samt förutsättningar för kvarboende

● Uppfylls helt

Utveckling av enheternas specialteam fortgår. Inom Mårtensgårdens vård- och omsorgsboenden har pedagogiska måltider införts. En utökning av antal lägenheter har skett inom Rågsveds servicehus genom omdisponering av administrativa lokaler.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Antal hemtjänstenheter och servicehus med specialteam.	7	7	7	Tertial 2 2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Hemtjänstenheterna och servicehusen ska fortsätta att utveckla samverkan med landstinget genom specialteam.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Äldreomsorgen ska ge de äldre möjlighet att behålla och/eller förbättra sina funktioner för att uppnå ett så självständigt liv som möjligt

● Uppfylls helt

Utbildning i vardagsrehabiliterande arbetssätt pågår. De inspirationsdagar som äldreomsorgen genomfört lade stort fokus på detta. Under våren 2009 har samtliga hälso- och sjukvårdspersonal fått utbildning i de arbetsrutiner som gäller. Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning – som landstinget erbjuder - har genomförts på flera enheter. Personalen har i anslutning till detta fått utbildning för att på bästa sätt kunna hjälpa brukare med den dagliga munvården.

I juni 2009 invigdes den första delen av hälsoträdgården inom Rågsveds servicehus.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel personer som har erbjudits munhälsobedömning. ● Uppfylls helt			100 %	2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Enheterna ska se till att alla berättigade erbjuds munhälsobedömning. 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Enheterna ska se till att upprätta munstatus för alla boende som har hälso- och sjukvårdsinsatser. 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Äldreomsorgen ska säkerställa den enskildes beviljade insatser när det gäller genomförande, kvalitet och rättsäkerhet**

- Uppfylls helt

Inom alla enheter har stora insatser gjorts avseende arbetet med genomförandeplaner. Enheterna arbetar även med att alla brukare med hälso- och sjukvårdsinsatser har en omvårdnadsplan där riskbedömningar ingår. Alla enheter dokumenterar erbjuden utevistelse.

Inom beställarenheten har arbetet med nyprövning av ärenden utvecklats genom införande av en ny uppföljningsmall gemensam för beställare och utförare. Även arbetet inom beställarenhetens dagliga möten/ärendedragningar, så kallade boråd, har utvecklats och förändrats för att bättre säkra att brukarnas behov tillgodoses genom rätt insats. Enheten har utökats med två biståndshandläggare och en biträdande enhetschef. För att säkerställa likställighet i utredningar, bedömningar och beslut har planeringsdagar och metodmöten genomförts fortlöpande.

Äldreomsorgen har ansökt om medel från SKL för ett jämställdhetsprojekt med inriktning mot värn för äldre.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
<ul style="list-style-type: none"> Andel av brukarna på vård- och omsorgsboende som har erbjudits regelbunden utevistelse. 	100 %	100 %	100 %	Tertial 2 2009

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel brukare med HSL-insatser, inskrivna i hemsjukvård, som har en ☐ omvårdnadsplan som inkluderar riskbedömningar. ● Uppfylls helt			100 %	2009
Andel ärenden som har ☐ nyprövats under året. ● Uppfylls helt			100 %	2009
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse	
Enheterna ska se till att alla brukare med ● HSL-insatser har en vårdplan och riskbedömningar ska utföras för dessa.	2009-01-01	2009-12-31		
Vård- och omsorgsboenden ska dokumentera erbjudanden om utevistelse ● och det ska av dokumentationen framgå om den boende tackat ja eller nej.	2009-01-01	2009-12-31		

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

Nämnden bedöms bidra i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål. Att systematiskt arbeta med arbetsmiljöfrågor är grunden för en väl fungerande arbetsplats och det är även viktigt att driva ett förebyggande arbetsmiljöarbete. Under hösten genomförs arbetsmiljöutbildningar för enhetschefer och lokala skyddsombud. Ett samverkansavtal (FAS 05) för ökad samverkan med de fackliga organisationerna gäller från och med 1 januari 2009. Förvaltningens satsningar på exempelvis kompetensutveckling, ledarskap, friskvård och trivselskapande aktiviteter fortgår.

Förvaltningen arbetar på olika sätt med hälsa- och friskvård för att minska sjukfrånvaron. Enheterna arbetar med stöd av personalavdelningen och i samverkan med försäkringskassan, företagshälsovården och de fackliga organisationerna för att stärka den enskildes möjlighet att komma igång i arbete. Arbetet utgår från stadens rehabiliteringsprocess och enheterna informeras kontinuerligt om dess innehåll exempelvis vid chefsträffar, bland annat för att säkerställa att verksamheterna arbetar med sjukskrivningar enligt

stadens rehabiliteringsprocess. Enheter med hög sjukfrånvaro (över 5 procent) har en handlingsplan för hur de arbetar med att minska den.

En viktig del i arbetet med att minska sjukfrånvaron är ledarskapsutveckling där förvaltningen kontinuerligt arbetar med olika utvecklings- och utbildningsprogram, i syfte att skapa ett hälsofrämjande ledarskap. Exempel på det kan vara chefsstöd av olika slag, kontinuerligt arbete med frågor gällande fysisk och psykosocial arbetsmiljö, handlingsprogram utifrån medarbetarenkäter samt information om förändringar av sjukförsäkringsregler. Vikten av tidiga insatser vid frånvaro har lyfts fram och arbete sker i nära samarbete med företagshälsovård och införande av MedHelp på vissa enheter.

Som exempel på aktiviteter och insatser inom verksamheterna för att minska sjukfrånvaron kan nämnas att det inom äldreomsorgen finns en sjukgymnast som inriktar sitt arbete på personalhälsa. Sjukgymnasten erbjuder bland annat genomgångar i sittergonomi och samverkar med personalavdelningen vid upprättande av lokala rutiner för systematiskt arbete med sjukfrånvaron.

Andra mer generella insatser är att arbeta aktivt med friskvård vilket kan handla om att subventionera motionskort och att stimulera medarbetarna till att delta i aktiviteter som exempelvis löptävlingen "Vårruset". Nämnas kan också att förvaltningen har startat en rökavvänjningsgrupp under året.

Sjukfrånvaron uppgick för första halvåret till 8,0 % vilket är en minskning med 1,7 procentenheter jämfört med motsvarande period 2008. Genomsnittet första halvåret 2009 för stadsdelsnämnderna var 8,5 %.

Trenden är sjunkande frånvaro. Räknat på rullande 12 månads genomsnitt var sjukfrånvaron 8,7 % i juni månad, vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med motsvarande snitt vid årsskiftet. Förvaltningen anser dock att prognosen om måluppfyllelse för helåret är osäker då den förväntade influensapandemin under hösten-vintern kan komma att påverka utfallet. Vidare utfallet påverkas av verksamhetsövergången i samband med konkurrensutsättningen av Enskededalens servicehus, och hur omfattande sjukfrånvaron är hos den grupp av personalen som eventuellt väljer att stanna kvar inom stadsdelsförvaltningen.

Sjukfrånvaroprojektet:

För att stärka arbetet med att minska sjukfrånvaron har stadsdelsnämnden beviljats medel ur den centrala medelsreserven. Projektets målgrupp är medarbetare som har varit heltidssjukskrivna i över ett år. Förvaltningen bedömer att det är ca 100 personer. För att förstärka det arbete som tidigare har bedrivits med denna grupp har förvaltningen utökat de nuvarande resurserna inom personalavdelningen, köper in fler arbetsförmågebedömningar samt ger extra fortbildningsinsatser till enhetscheferna. Projektet fortskrider enligt planering.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Frisknärvaro (alla □ nämnder) ● Uppfylls helt			25 %	tas fram 2009	2009
Medarbetarindex □ (alla nämnder) ● Uppfylls helt			60	60	2009
Sjukfrånvaro (alla ♦ nämnder)	8 %	7,5 %	7 %	6,5 %	Halvår 1 2009

Kommentar: Prognosen för helåret är osäker då den förväntade influensapandemin under hösten-vintern kan komma att påverka utfallet. Vidare utfallet påverkas av verksamhetsövergången i samband med konkurrensutsättningen av Enskededalens servicehus, och hur omfattande sjukfrånvaron är hos den grupp av personalen som eventuellt väljer att stanna kvar inom stadsdelsförvaltningen.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En satsning på kompetensutveckling för ● chefer inom äldreomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31	
Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så ● att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.	2009-03-20	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Nöjdmedarbetarindex ska höjas till minst 60

● Uppfylls helt

Under år 2009 är målet att förvaltningen ska höja nöjdmedarbetarindex (NMI) från 56 till 60. Under våren genomfördes utvecklingsgrupper där ett urval chefer har fått stöd i att arbeta med de frågor som de anser är mest angelägna för att utveckla medarbetarnas inflytande, delaktighet och trivsel.

Kontinuerligt under året pågår arbete på olika sätt för att höja NMI. Under våren genomfördes en psykosocial skyddsronad inom samtliga enheter och resultaten från denna, tillsammans med medarbetarsamtalen, utgör underlag för förbättringar och utvecklingsområden inom verksamheterna.

Utbildningar i samverkansavtal FAS 05 har genomförts för enhetschefer och lokala skyddsombud.

Förvaltningen vill därutöver lyfta fram några exempel på pågående arbete inom de olika avdelningarna. Arbetet med olika trivselfrämjande och friskvårdande insatser fortgår inom *äldreomsorgen*. De enheter som visade ett sämre resultat på medarbetarenkäten har arbetet med de förbättringsområden som är aktuella. Exempelvis har en hemtjänstenhet utsett en hälsoansvarig medarbetare som erbjuder kollegorna inom enheten morgongymnastik måndag-fredag och avslappning på eftermiddagen.

Inom *förskola och fritid* kan särskilt lyftas fram arbetet med att synliggöra medarbetarnas kompetenser och lyfta fram goda exempel. Fortbildning sker i linje med verksamhetens mål. Det är vanligt med nätverk inom enheterna för utbyte av erfarenheter, pedagogiska diskussioner och för att driva utvecklingsarbetet vidare. Friskvårdsinsatser och trivselaktiviteter för personalen uppmuntras och stöds på olika sätt av ledningen inom alla enheter.

Samtliga enheter inom avdelningen för *omsorg om personer med funktionsnedsättning* har arbetat med trivsel- och friskvårdsbefrämjande aktiviteter, bland annat genom hälsocoacharbetet. Under perioden har satsningen på kompetensutveckling fortgått. Handläggarna på beställarenheten kommer under hösten få kompetensutveckling inom juridik. En inspirationsdag för alla medarbetare inom avdelningen med spännande föreläsare och mingel genomförs den 9 september.

Även inom *individ- och familjeomsorgen* pågår olika friskvårdsfrämjande aktiviteter. Inom socialpsykiatrin och utredningsenheten för vuxna finns exempelvis hälsombud som håller sig à jour med olika friskvårdsaktiviteter och inspirerar medarbetarna till friskvård.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel medarbetare som har en individuell kompetensutvecklingsplan. ☐ Uppfylls helt			100 %	2009
Andel medarbetare som har haft medarbetarsamtal under året. ☐ Uppfylls helt			100 %	2009

NÄMNDMÅL:**Sjukfrånvaron ska minska till maximalt 7 procent**

◆ Uppfylls delvis

Arbetet för att minska sjukfrånvaron redovisas på en övergripande nivå vid kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ovan. Förvaltningen vill därutöver särskilt lyfta fram nedanstående exempel på arbete och aktiviteter inom de olika verksamheterna:

Samtliga enheter inom *äldreomsorgen* arbetar kontinuerligt med att minska sjukfrånvaron. Den totala sjukfrånvaron hos enheterna var ca 10,4 % första halvåret 2009, korttidsfrånvaron uppgick till 4,1 %. Uppföljning sker utifrån de handlingsplaner som utformats. Se också redovisning ovan vid kommunfullmäktiges mål.

Rutiner för rehabilitering och stöd vid sjukdom finns på enheterna inom avdelningen *förskola och fritid*. Alla enheter har anslutit sig till tjänsten Medhelp. Medarbetarna gör sin sjukanmälan till en sjuksköterska som samtidigt kan ge råd. Rutiner för mottagande av ny personal samt mentorskap för nyutbildade medarbetare finns. Motionskort subventioneras och friskvård stimuleras på en mängd olika sätt. Den totala frånvaron inom förskolan var det första halvåret i snitt ca 8,4 % och korttidsfrånvaron ca 4,6 %. Inom fritiden var motsvarande siffror 7,3 % totalt och 4,2 % korttidsfrånvaro.

Individ- och familjeomsorgen har en sjukfrånvaro på ca 5 %. Avdelningen arbetar för att behålla den låga sjukfrånvaron dels genom ett nära samarbete med personalavdelningen när det gäller exempelvis rehabilitering och långtidssjukskrivningar dels olika typer av friskvårdsaktiviteter.

Inom avdelningen för *stöd och service till personer med funktionsnedsättning* har fyra enheter lägre sjukfrånvaro än målet om maximalt 7 %. Två enheter har för närvarande en sjukfrånvaro på drygt 8 % och en enhet har en sjukfrånvaro om ca 13 %, samtliga på grund av långtidssjukskrivningar. För att minska sjukskrivningarna pågår ett omfattande samarbete med Försäkringskassan, PA-konsult och företagshälsovården. En av enheterna, som har en total sjukfrånvaro på drygt 8 %, har genom intensivt arbete sänkt sjukfrånvaron med 2,3 procentenheter under året. Samtliga enheter arbetar även aktivt med frisknärvaron genom att bland annat uppmuntra och stödja medarbetare till friskvård. Medarbetare inom Enskede gruppboende har exempelvis deltagit i "Våruset".

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
----------------------	------------------	---------------	--------	--------

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Antal långtidssjuka 12-månadersperiod ☐ (helårsarbetare) ☒ Uppfylls helt			125	2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Enheter med hög sjukfrånvaro ska erbjudas utbildning samt råd och stöd.	2009-01-01	2009-12-31	
☒ Enheter som har en sjukfrånvaro över 5 procent ska ha en handlingsplan för hur de arbetar med att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron.	2009-01-01	2009-04-30	
☒ Enheterna ska samarbeta med företagshälsovård, försäkringskassa, fackliga organisationer och andra intressenter.	2009-01-01	2009-12-31	
☒ Enheterna ska uppmuntra och stödja medarbetarna till friskvård.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:**3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva**

Nämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet. Förvaltningen redovisar en prognos som visar en budget i balans och arbetar aktivt för att förvaltningens resurser ska utnyttjas effektivt.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**3.1 Budgeten ska vara i balans**

● Uppfylls helt

Förvaltningen redovisar en prognos per 31 augusti som visar ett överskott med 6,0 miljoner kronor. Underskott beräknas inom äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt för ekonomiskt bistånd. Överskott redovisas inom administration, förskola, fritid och arbetsmarknadsåtgärder. Förbättringen gentemot tidigare prognoser beror främst på en ökad budgetram samt minskade kostnader för ekonomiskt bistånd.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet □ efter tekniska justeringar (alla nämnder)			100 %	100 %	Tertial 2 2009
Kommentar: Indikatorn rapporteras av stadsledningskontoret.					
Nämndens budgetföljsamhet ● före tekniska justeringar (alla nämnder)	99,5 %		100 %	100 %	Tertial 2 2009

NÄMNDMÅL:**Verksamheterna ska rymmas inom tilldelad budget**

● Uppfylls helt

Totalt sett rymms verksamheterna inom tilldelad budget men avvikelser förekommer för enskilda verksamheter i enlighet med redovisningen ovan.

Uppföljning av driftbudget -ekonomisk uppföljning

Verksamhet, netto mnkr	Budget	Bokfört 31/8	%	Prognos T2	Prognos T1
Administration	69,3	42,4	61,2 %	2,0	2,0
Individ- och familjeomsorg	213,0	135,3	63,5 %	0,0	0,0
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>61,3</i>	<i>37,5</i>	<i>61,2 %</i>	<i>2,0</i>	<i>0,0</i>
Stadsmiljö	20,7	11,0	53,1 %	0,7	0,0
Förskola	379,7	247,9	61,2 %	16,2	11,0
Flyktingmottagande	12,6	6,0	71,4 %	-0,1	0,0
Äldreomsorg	737,1	492,7	66,8 %	-3,5	7,0
Funktionshindrade	246,2	176,1	66,9 %	-3,5	-4,6
Fritid och kultur	40,4	20,4	50,5 %	8,1	7,7
Arbetsmarknadsåtgärder	9,2	4,2	45,7 %	2,0	1,0
Ekonomiskt bistånd	163,0	115,5	70,9 %	-13,0	-22,0
<i>varav handläggning</i>	<i>28,0</i>	<i>18,1</i>	<i>64,6 %</i>	<i>0,8</i>	<i>0,0</i>
Övrig verksamhet	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Summa	1 891,4	1 251,5	64,9 %	8,9	2,1
Enheters förändring av resultatfond				-2,9	-1,5
Resultat efter resultatöverföring				6,0	0,6
Investeringar parker	11,9	7,6		0,0	0,0
Investeringar inventarier	9,3	0,0		4,3	0,0
Investeringar	21,2	7,6		4,3	0,0

Riktvärdet för augusti är 66,7 procent. Periodiseringar har gjorts i bokföringen med 55,7 i ökade kostnader och 11,5 i ökade intäkter, netto 44,2 miljoner kronor. Totalt tillkommer 38,4 miljoner kronor i budgeten för ökade prestationer. Dessa är medräknade i prognosen och i ovanstående procent. Medel för investeringar i parker kommer att förbrukas i enlighet med budget. Däremot bedömer förvaltningen inte att alla medel för inköp av inventarier kommer att användas.

Administration

Administrationen beräknar ett överskott om 2,0 miljoner kronor bland annat beroende på att budgeterade medel för lokaler inte tas i anspråk fullt ut. Förvaltningen föreslår att avtal tecknas utifrån stadens telefoniavtal för gemensam växelfunktion från och med 1 november 2009. Förvaltningen har avsatt medel för att en eventuell övertalighet som kan uppstå.

Kommunfullmäktige beslutade 2008-11-03 att en gemensam växel i Stockholms stad ska inrättas för de nämnder som idag omfattas av stadens gemensamma telefoniplattform Centrex. Överföringen ska ske successivt. Samtliga stadsdelsnämnder ska vara överförda senast den 31 december 2009.

Stadsdelsförvaltningens kontaktcenter inklusive växel, som idag är organiserat inom personalavdelningen, föreslås avvecklas fr.o.m. 1 november 2009 mot bakgrund av att Kontaktcenter Stockholm nu är inrättat och en gemensam växelfunktion för stadens nämnder och bolag nu finns att avropa via Telia/Tieto Enator. Den ekonomiska effekten av övergången är ca 0,9 miljoner kronor i minskade kostnader beräknat för helår. Förvaltningen redovisar nedan de tjänster inom förvaltningen som berörs och förändras fr.o.m. 1 november 2009.

Följande tjänster avvecklas: 1,0 enhetschef och 3,0 samhällsväglare telefoni. Följande tjänster kvarstår inom personalavdelningen; 2,0 samhällsväglare reception, 1,0 konsumentvägledning/KBH, 2,0 samhällsväglare faderskap/färdtjänst och riksfärdtjänst. En tjänst motsvarande 0,5 inrättas som telesamordnare. Funktionen innehåller både telefoni och beställningar vilket idag berör personal inom både växel och IT. Innehållet i tjänsten som telesamordnare kommer att ses över.

Staden har nyligen inrättat ett övergripande kontaktcenter där invånare, företag och besökare enkelt ska få svar, råd och vägledning i frågor som rör äldreomsorg, förskola och parkeringstillstånd.

Individ- och familjeomsorg

Individ och familjeomsorgen beräknar en budget i balans. En ökning av barn och ungdoms externa vårdkostnader har dock skett sedan april, varpå ett underskott motsvarande 3,6 miljoner kronor beräknas för myndighetsutövning barn och unga. Underskottet täcks för närvarande av överskott inom myndighetsutövning vuxen och socialpsykiatri. Det är främst inom jourplaceringarna som kostnaderna ökat, men även inom akut och utredningshem. För att hantera det ökande ärendeantalet som varit under senaste året så har barngruppen förstärkts med ytterligare tre social-sekreterartjänster och ungdomsgruppen med två tjänster.

I nedanstående tabell redovisas i procent hur mycket av den externa vårdbudgeten som är in-tecknad med nuvarande beslut, samt prognostiserade beslut för nu aktuella ärenden.

Intecknad vårdbudget	Augusti
Vuxna missbrukare	94 %
Barn och unga	107 %

Nedan presenteras en tabell avseende beslutade samt intecknade vårddyggn för missbruk. Snittet under 2008 låg på 3 059 vårddyggn per månad.

Antal vårddyggn missbruk totalt:		24 009	
Jan	2 297	Jul	2 816
Feb	2 194	Aug	2 343
Mar	2 527	Sep	2 011
Apr	2 325	Okt	1 185
Maj	2 607	Nov	705
Jun	2 651	Dec	416

Utförarenheternas resultat

(tkr) Verksamheter	Budget- omslutning	Prognos 2009	Resultat i % av omslutning
Barn och unga öppenvård	15 172	0	0
Vuxenmissbruk öppenvård	9 124	100	1,1 %
Socialpsykiatri	33 800	0	0
Summa	58 096	100	0,2 %

Stadsmiljö

Förvaltningen beräknar ett överskott inom stadsmiljön med ca 0,7 miljoner kronor. Överskottet beror på att kostnaderna för räntor och avskrivningar blir lägre än den tilldelade budgeten. Extra beställningar har gjorts inför hösten för slyröjning på vissa platser.

Investeringar i parker

Objekt (Mnkr)	Budget	Prognos	Netto
Högdalstopparna	0,3	1,3	-1,0
Rågdalen (Rågsved)	7,9	6,9	1,0
Dalbotten (Högdalen)	1,2	1,2	0,0
Dalenparken (Enskededalen)	0,8	0,8	0,0
Vårflodsparken	0,2	0,2	0,0
(Enskedefältet)	0,5	0,5	0,0
Aspöparken (Örby)	0,5	0,5	0,0
Arkitekten (Johanneshov)	0,5	0,5	0,0
Tanneforsparken (Stureby)			
Summa	11,9	11,9	0,0

Differensen på 1,0 miljoner kronor mellan Högdalstopparna och Rågdalen beror på att medlen från 2008 inte förbrukades på Rågdalen och nu är

överförda. För att projektet Högdalstopparna ska kunna färdigställas redovisades redan i verksamhetsberättelse 2008 att dessa medel behövde ombudgeras och övergå från Rågdalen till Högdalstoppen. Exploateringskontoret kommer att bekosta den eventuella differens som uppstår för att möjliggöra Rågdalens färdigställande.

Förskola

Förvaltningen beräknar ett överskott efter resultatöverföring med ca 14,4 miljoner kronor. Utförarenheter beräknar tillsammans öka sina resultatfonder med 1,8 miljoner kronor. Ökningen av resultatfonderna, jämfört med föregående månad, beror främst på att startbidraget för nya avdelningar även kommer att användas under 2010. Överskottet får för närvarande vara ointecknat för att täcka andra verksamheters underskott. Antalet inskrivna barn ökar vilket innebär ökade medel för prestationer som beaktats i prognosen med 22,4 miljoner kronor samt ersättning för barnomsorgsgarantin med 3,2 miljoner kronor. Garantitiden uppfylls i augusti.

Utförarenheternas resultat

(tkr)	Budget- omslutning	Fond från 2008	Prognos 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Snösätra förskolor	22 073	883	180	1063	0,8 %
Rågsved 1 förskolor	20 307	1 606	640	2 031	3,2 %
Rågsved 2 förskolor	18 022	1 322	230	1 552	1,3 %
Örby förskolor	31 625	1 834	-1 420	414	-4,5 %
Högdalens förskolor	28 427	236	480	716	1,7 %
Högdalens familjedaghem	2 912	-	-160	-	5,5 %
Hagsätra 1 förskolor	15 298	807	410	1 217	2,7 %
Hagsätra 2 förskolor	16 584	1 237	360	1 597	2,2 %
Dalens förskolor	24 232	1 040	-400	640	-1,7 %
Blåsut förskolor	16 854	971	-100	871	-0,5 %
Årsta 2 förskolor	35 664	933	0	933	0,0
Årsta 3 förskolor	24 911	677	500	1 177	2,0 %
Enskede Gårds förskolor	42 975	2 722	250	2 972	0,6 %
Östberga förskolor	21 660	1 603	250	1 853	1,2 %
Stureby förskolor	22 399	1 124	660	1 784	2,9 %
Resursenheten	32 223	-	200	-	0,6 %
Totalt	378 166	15 161	2 080	18 820	0,6 %

Örby förskolor redovisar ett underskott på 1,4 miljoner kronor som dels beror på fördelat startanslag 2008 och där kvarvarande medel fördes över i fonden men kostnaderna belastar resultaträkningen 2009. Enheten har också personalkostnader för barn med behov av särskilt stöd vars ersättning

fördelades 2008 men där kostnaderna finns främst under 2009. Enheten genomför även en stor utbildningsinsats som finansieras av fonden. Dalens förskolor redovisar ett underskott på 0,4 miljoner kronor vilket beror på planerade utbildningsinsatser finansierade av fonden.

I nedanstående tabeller redovisas olika nyckeltal för utvecklingen inom förskolan.

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug
Antal förskolebarn	3 044	3 061	3 162	3 161	3 150	2 775	2 766	3 027
Antal avdelningar	191	194	197	197	197	197	197	198

Antal nya avdeln.	2	3	3	0	0	0	0	1
Adress nya avdeln.	Grusåsg Hjälmarsv	Ripsavägen, Spårfinnarg, Svärdlångsv	Tussmötev, Bränningev					Trollesundsv 55 + 3 avd varav 1 avd flyttats från Ripsav 44. 1 avd på Bäverbäckgr tomställs

Genomsnittliga barngrupper	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug
1-3 år	13,4	13,6	13,8	13,9	14,0	14,0	14,0	13,3
4-5 år	16,4	16,1	16,1	16,2	16,1	16,1	16,1	16,1
övriga	16,6	16,5	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	16,4
Snitt samtliga avd	15,7	15,7	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,3

Andel förskollärare	35,7%	35,7%	35,6%	36,3%	36,5%	36,5%	36,5%	37,8%
---------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Antal barn/anställd	5,4	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Antal utbetalda vårdnadsbidrag *				102	99	100	90	83
----------------------------------	--	--	--	-----	----	-----	----	----

Barnomsorgsgaranti	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
--------------------	----	----	----	----	----	----	----	----

* antal vårdnadsbidrag i april avser totalt antal tom april

Flyktningmottagning

Förvaltningen prognostiserar för närvarande ett underskott med ca 0,1 miljoner kronor. Antalet flyktingar har minskat och det gör att förvaltningen för närvarande räknar med minskade prestationer med 4,2 miljoner kronor.

Äldreomsorg

Förvaltningen beräknar ett underskott efter resultatöverföring med ca 4,5 miljoner kronor. Utförarenheterna beräknar tillsammans föra över ytterligare 1,0 miljoner kronor i resultatfonden till 2010. Förändringen i förhållande till tidigare prognoser beror på att antalet personer som behöver olika former av vård och omsorg har ökat under året. Kostnadsökningen är främst inom hemtjänst både i eget boende och i servicehus. Det är beställaren som beräknar underskott, de flesta utförare redovisar överskott.

Antal personer	Snitt 2008	VP 2009	Jan-Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug
i särskilt boende	716	690	681	671	674	672	669	670
med hemtjänst	1 527	1 522	1 586	1 607	1 610	1 596	1 611	1 617
i servicehus	345	353	358	362	365	358	358	359
Antal timmar								
hemtjänst	57 103	62 575	64 129	63 888	64 447	64 006	64 601	65 454
i servicehus	27 876	29 083	31 201	31 050	30 576	30 077	29 012	29 084

Utförarenheternas resultat

(tkr) Hemtjänst	Budget-omslutning	Fond från 2008	Prognos 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Bandhagen/Örby	18 791	928	-200	728	1,1 %
Stureby	19 998	951	-180	771	0,9 %
Gullmarsplan	19 201	909	120	1 029	0,6 %
Dalen	18 577	835	520	1 355	2,8 %
Årsta	27 555	786	170	956	0,6 %
Högdalen	20 203	572	200	772	1,0 %
Summa	123 842	4 981	630	6 930	0,5 %

(tkr) Vård- och omsorgsboende	Budget-omslutning	Fond från 2008	Prognos 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Enskededalens servicehus	60 222	0	1 200	-	2,0 %
Rågsveds servicehus	32 408	0	-290	-290	0,9%
Stureby sjukhem och Tussmötegården	124 365	0	1 200	-	1,0 %
Årsta sjukhem	49 710	0	940	940	1,9 %
Mårtensgården	24 333	1 000	-270	730	1,1%
Summa	291 038	1 000	2 780	1 380	1,0 %

(tkr) Övrig verksamhet	Budget- omslutning	Prognos 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Förebyggande verksamhet	3 460	0	-	0
Kostenheten	18 164	0	0	0

Stadsdelsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig angående en remiss från kommunstyrelsen gällande inrättande av trygghetsboenden. I remissvaret ska uppgifter lämnas om vilka av nuvarande boenden som önskas ombildas till trygghetsboende. Då Rågsveds servicehus är det servicehus som tidigast kan inrättas som trygghetsboende vill förvaltningen att aktivitetsplanen revideras genom att Rågsveds servicehus på grund av detta inte upphandlas.

Inom hemtjänsten har antalet ärenden med nattinsatser kraftigt minskat och åtgärder behöver vidtas för att anpassa verksamheten utifrån behovet. Inom Skarpnåcks och Södermalms stadsdelsförvaltningar planeras för en gemensam ramavtalsupphandling av nattpatrulltjänster. Även Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har för avsikt att ansluta sig till denna upphandling. Detta borde innebära att hemtjänstenheterna 2010 får en rimligare kostnad för insatserna nattetid.

Inom Stureby VoB finns en biståndsbedömd dagverksamhet med somatisk inriktning. Förvaltningen föreslår att verksamheten omstruktureras till en öppen social dagverksamhet. Antalet brukare har kraftigt minskat. Det finns 12 platser/dag men beläggningen är två till sex personer per dag. Sammanlagt 12 brukare är berörda. Valfrihet gäller från 2009-07-01 inom dagverksamhet och det finns därför möjlighet för de brukarna, som inte vill ersätta sitt beslut genom att besöka en öppen social dagverksamhet, att få sitt beslut tillgodosett inom annan dagverksamhet i staden. Det finns i dagsläget möjlighet till platser inom flera andra stadsdelsförvaltningar (bland annat Skärholmen, Farsta och Östermalm) – ingen kö finns till dem. Förvaltningen har redan många öppna sociala dagverksamheter och genom denna omstrukturering förstärks möjligheten att delta i social verksamhet. Tidigare har förvaltningen redovisat ett behov av platser inom dagverksamhet och haft ej verkställda beslut. Detta avsåg dock platser med demensinriktning och de berörda har nu fått sina beslut verkställda.

Ett gruppboende inom socialpsykiatri med åtta platser planeras i Enskededalens servicehus lokaler. Äldreliv, som kommer att driva verksamheten på servichuset from 1 oktober i år, får kompensation av beställaren för dessa platser. Priset för basservicen blir 254 kr per plats och dygn.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen beräknar ett underskott efter resultatöverföring med ca 3,6 miljoner kronor. Utförarenheterna beräknar tillsammans föra över ytterligare 0,1 miljoner kronor i resultatfonden till 2010.

Antal personer	Snitt 2008	Jan-Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug
Daglig verksamhet	149	168	170	172	173	174	188
Korttidshem, barn	66	65	63	63	62	60	59
Bostad med särskild service, vuxna	97	107	104	102	107	113	114
	Snitt 08-12/08						
Hemtjänst							
Antal timmar	4 999	4 668	4 237	4 181	3 994	3 915	4 230
Antal personer	180	182	177	176	172	173	178
Personlig assistent							
Antal timmar	59 875	52 720	50 676	51 794	51 510	50 564	51 233
Antal personer	140	134	128	125	126	122	125

Den förbättrade prognosen från föregående månadsprognos är en konsekvens av omförhandlade avtal mellan stadsdelsförvaltningen och externa utförare som resulterat i ersättning enligt "LSS-peng". Förvaltningen har i ett enskilt ärende erbjudit en ny bostad i samtycke med förvaltare och brukare för en extern boendeplacering där kostnaden varit extremt hög. Förvaltningen har ökade prestationer för tidigare genomförda insatser under året där insatsen påbörjats innan nivåersättning erhållits. Underskottet är främst inom beställarenheten men även daglig verksamhet redovisar underskott. Även lokalkostnaderna totalt sätt har ett underskott med 0,4 miljoner kronor. Totalt är det 17,0 miljoner kronor i ökade prestationer som är beaktade i prognosen.

Utförarenheternas resultat

(tkr)	Budget- omslutning	Fond från 2008	Prognos 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Gruppbestäder Vantör	13 022	0	314	0	2,4 %
Gruppbestäder Enskede	18 486	0	-105	0	-0,6 %
Gruppbestäder Årsta Stureby	17 299	-189	0	-189	0,0 %
Daglig verksamhet	20 072	0	-302	0	-1,5 %
Korttidshem	18 207	1 239	69	1 308	0,4 %
Assistansenheten	76 424	0	0	0	0,0 %
Summa	163 510	1 050	-24	1 119	0,0 %

Avdelningen stöd och service till personer med funktionsnedsättning föreslår en ny organisation av boendeenheterna som innebär att den nystartade gruppbestaden Sofielund ingår i Enskede gruppbestäder och att gruppbestaden Kolmilan, som efter upphandling av Vantörs gruppbestäder saknar organisatorisk tillhörighet, tillfaller Årsta-Stureby gruppbestäder.

Fritid och kultur

Förvaltningen beräknar ett överskott med ca 8,1 miljoner kronor. Dessa medel får för närvarande vara oinvecklade för att täcka andra verksamheters underskott.

Utförarenheternas resultat

(tkr)	Budget- omslutning	Prognos 2009	Resultat i % av omslutning
Fritidsområde 1	5 342	-260	4,9 %
Fritidsområde 2	4 939	0	0
Fritidsområde 3	4 575	0	0
Fritidsområde 4	5 400	280	5,2 %
Summa	20 257	20	0,1 %

Fritidsområde 1 och 2 är upphandlade och drivs från 1 juni av en entreprenör. Underskottet inom område 1 beror på ökade personalkostnader i början av året.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen för det ekonomiska biståndet är ett underskott med 13,0 miljoner kronor, inklusive kostnader för handläggning. Prognosen är gjord med beräkning av att resterande tertiäl per månad ska kosta som augusti. Nedanstående tabell visar utvecklingen av utbetalat bidrag och antal hushåll. De kursiverade raderna är en redovisning av några specificerade delar av det totala antalet personer.

	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug prel
Antal hushåll	1 482	1 577	1 611	1 643	1 630	1 610	1 535	1 530
<i>Arbetslösa utan A-kassa</i>	756	832	863	855	822	840	770	751
<i>Socialmedicinska/rehabskäl</i>	265	292	264	282	288	282	290	291
<i>Sjukskriven 0-klassad</i>	327	326	336	326	318	291	313	325
<i>Ungdomar <25 år</i>	211	231	243	256	245	235	231	227
Utbetalt bidrag mnkr	12,1	12,6	13,2	13,3	13,2	12,8	11,9	12,5

Arbetsmarknadsåtgärder

Förvaltningen beräknar ett överskott med ca 2,0 miljoner kronor.

Resultaträkning

Jämförelse av kostnader och intäkter med föregående år

Kostnader och intäkter 2008 och 2009					
Kostnader	31/8 2008	31/8 2009	Intäkter	31/8 2008	31/8 2009
Hyrda inventarier	2,8	3,9	Försäljning varor	19,0	17,3
Bidrag	118,0	115,0	Taxor, avgifter	34,9	40,4
Entreprenader	348,6	440,8	Hyror	34,6	40,8
Konsulter	10,1	7,5	Bidrag	72,2	67,6
Personal	767,8	740,3	Försäljn. verksamhet	72,2	55,3
Lokaler	112,4	110,2	Övrigt	18,7	10,9
Material	44,8	34,4			
Tele, data	6,5	7,1			
Transporter	4,8	3,7			
Information	0,7	0,2			
Räntor, avskriv- ningar	2,4	2,5			
Övrigt	15,4	18,2			
Summa	1 434,3	1 483,8	Summa	251,6	232,3

Ökningen av entreprenadkostnader beror på upphandlingar av flera verksamheter samt ökade priser. Upphandlingarna påverkar i sin tur att kostnaderna minskar inom flera delar t ex personal och material. De påverkar även att intäkterna för försäljning minskar eftersom entreprenören säljer direkt till andra stadsdelar och kommuner.

Kostnads- och intäktsutveckling per verksamhetsområde						
Verksamhetsområde	31/8 2008			31/8 2009		
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto
Nämnd och administration	51,6	2,2	49,4	43,1	0,7	42,4
Individ och familj	158,9	19,3	139,6	152,7	17,4	135,3
Stadsmiljö	11,9	0,2	11,7	11,1	0,1	11,0
Förskola	254,9	30,0	224,9	273,6	25,7	247,9
Flyktningmottagande	16,4	7,2	9,2	9,5	3,4	6,0
Äldreomsorg	574,9	109,7	465,2	599,9	107,2	492,7
Funktionshinder	224,7	66,6	158,1	239,7	63,6	176,1
Fritid och kultur	21,6	2,5	19,1	22,9	2,5	20,4
Ekonomiskt bistånd inkl. handläggare	104,1	2,5	101,6	120,3	4,8	115,5
Arbetsmarknadsåtgärder	14,7	10,8	3,9	11,1	6,9	4,2
Övrigt	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1 434,4	251,6	1 182,8	1 483,8	232,3	1 251,5
Investeringar parker	0,9	0,0	0,9	7,6	0,0	7,6
Investeringar inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringar	0,9	0,0	0,9	7,6	0,0	7,6

Administration

Nettokostnader för nämnd och administration har minskat med 7,0 miljoner kronor. Detta beror i huvudsak på att det 2008 var med kostnader för den flytt som genomfördes av förvaltningslokaler sommaren 2008.

Individ- och familjeomsorg

Nettokostnadsminskningen beror i huvudsak på minskat köp av externa vårdplatser för vuxna missbrukare.

Stadsmiljö

Nettokostnaden för stadsmiljö är relativt oförändrad.

Förskolan

Jämfört med samma period föregående år har nettokostnaderna ökat med ca 10 %, 23 miljoner kronor, vilket främst beror på öppnandet av 10 nya avdelningar varav 9 avdelningar öppnats under 2009. Nystarterna har medfört ca 40 nyanställningar, en kostnad på drygt 15 miljoner kronor. Andelen förskollärare har ökat något jämfört med samma period föregående år, från 36,4 % till 37,8 % vilket gör en merkostnad på ca 1 miljon kronor. Kommunals och lärarförbundets löneavtal på cirka 3,9 procent respektive 4,2 % bidrar också till de ökade personalkostnaderna.

Förskolans intäkter har minskat beroende på att stimulansbidraget för nya avdelningar rekviderades främst på våren 2008 medan 2009 års stimulansbidrag kommer att rekvideras främst på hösten.

Flyktningmottagning

Nettokostnader för flyktningmottagande är 3,2 miljoner kronor lägre i år på grund av att antalet flyktingar fortsätter att minska. Introduktionsersättningen har minskat med 2,0 miljoner kronor och verksamhetskostnader med 1,2 miljoner kronor.

Äldreomsorg

Kostnaderna har ökat med 24,8 miljoner kronor och intäkterna har minskat med 2,5 miljoner kronor. Denna utveckling beror på att betydligt flera personer är i behov av äldreomsorg jämfört med förra året samt att kundvalssystemet nu är utbyggt med fasta priser som räknas upp med index.

Minskning av intäkterna beror på att försäljningen på Högdalens äldreboende upphört efter upphandlingen i november 2008. Samtidigt har hyres- och kostintäkterna samt omsorgsavgifterna ökat. Hyresintäkterna har ökat med lokalschablonen, som är en del av det nya prissystemet inom valfriheten. Kost- och omsorgsavgifterna ökar eftersom flera personer får omsorg. Denna ökning kompenserar dock inte fullt ut bortfallet i försäljningen.

I år har äldreomsorgen drivit projekt i nästan samma omfattning som under 2008. Därmed påverkar stimulansbidrag inte nämnvärt förändringen av intäkterna.

Kostnaderna ökade med 4,3 % . Köp av insatser utanför förvaltningen och lönekostnader, har utvecklats i två helt olika riktningar. Kostnader för köp av verksamhet har ökat med 60,8 miljoner kronor främst som en följd av upphandling/avknoppning (Hagsättras och Rågsveds hemtjänst samt Högdalens äldreboende). Även prisökningarna i valfrihetssystemet (5 % inom hemtjänsten och 6,39 % inom vård- och omsorgsboenden) har påverkat dessa kostnader och därmed beställarenhetens utfall.

Lönekostnaderna har minskat med 32 miljoner kronor. De upphandlade verksamheterna betalade ca 50 miljoner kronor i löner när de drevs i kommunal regi under jämförbar period förra året. Minskningen i lönekostnaderna motsvarar inte det beloppet. Detta beror dels på att en hel del av den berörda personalen valde att stanna kvar i förvaltningen, dels på att den gruppen fått arbete inom äldreomsorgen eftersom omvårdnadsbehovet och vårdtyngden har ökat särskilt inom hemtjänsten.

Hyreskostnaderna har ökat något. Lokalschabloner för placeringar utanför förvaltningens egna vård- och omsorgsboende och de årliga

hyreskostnadsökningarna ligger bakom ökningen med 5,8 %. Ett privat bolag tog över Stureby kökets lokaler vilket verkade för att hålla nere kostnaderna.

Kostnader för inhyrd personal har minskat med nästan 60 % till 1,6miljoner kronor. Behovet av inhyrd personal har minskat och i stället har arbetstillfällen kunnat erbjudas medarbetare som valt att stanna kvar i kommunen i samband med verksamhets övergångar.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Nettokostnaderna har ökat med 11,4 %. Detta beror främst på ökat köp från externa entreprenader och ökade kostnader för lokaler på grund av att två nya gruppboendestäder startade under hösten 2008. Lönekostnader har minskat med 3,6 % vilket beror på minskad personal i samband med upphandlingen av två verksamheter i början av året samt en tidig kostnadsanpassning till pengsystemet som förvaltningen införde redan från januari 2009. Intäkter har minskat med 4,5 %, främst på daglig verksamhet och korttidshem/korttidsboende, på externa placeringar.

Fritid och kultur

Nettokostnaderna har ökat med knappt 7 % vilket främst beror på utökningen av kväll-, helg- och sommaröppethållande på fritidsgårdarna. Även antalet fältassistenter har utökats. Kommunals löneavtal på cirka 3,9 procent bidrar också till de ökade personalkostnaderna. Kostnaderna för köp av tjänster har ökat vilket beror på upphandlingen av Fritidsområde 1 och 2, kostnader som tidigare bokförts främst som personalkostnader.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd har haft ökade kostnader och intäkter i år på grund av att antalet bidragsberoende hushåll har ökat.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder har både mindre kostnader och intäkter på grund av att tidigare statsbidrag för olika anställningsformer upphört. Nettokostnaderna är relativt oförändrade.

Resultatenheter

Alla resultatenheter redovisas i bilaga 1, flik 1,6a. Flertalet av resultatenheterna beräknar att under året öka de överskott som de har i fonden. Det medför att resultatfonden ökar från 24,0 till 26,9 miljoner kronor.

Investeringar

Redovisas under stadsmiljö samt i blankett 1.8 i bilaga 1b. Investeringsbudgeten för inventarier beräknas för närvarande inte förbrukas fullt ut.

Omslutningsförändringar

Ökade omslutningsförändringar föreslås till ytterligare 23,7 miljoner kronor. Det avser ökade intäkter inom administration, individ- och familjeomsorg, förskola, äldreomsorg och fritid. Det beror främst på projektmedel inom äldreomsorgen samt startbidrag inom förskolan. Förändringarna är redovisade i blankett 1.4 i bilaga 1b.

Budgetjusteringar

I blankett 1.5 i bilaga 1b redovisas de budgetjusteringar på totalt 1,6 miljoner kronor.

Medel för lokaländamål

I blankett 1.12, 1.13 och 1.14 i bilaga 1b redovisas de lokalförändringar som genomförs under året.

Inom daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning föreslår förvaltningen en flytt av verksamheten på Steningevägen 3 till Harpsundsvägen 113. Detta sker i enlighet med nämndens lokalförsörjningsplan i VP 2009 där det framgår att verksamheten i lokalen på Steningevägen 3 eventuellt skulle komma att flyttas. Förvaltningen har nu funnit att lämplig lokal är Harpsundsvägen 113. Idag används lokalen som kontor för tre enhetschefer inom avdelningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Lokalens storlek på 137 kvm innebär dock att den har en överkapacitet och bättre kan nyttjas för den dagliga verksamheten. De tre enhetscheferna kommer istället att erbjudas kontor i anslutning till sina verksamheter i linje med ett nära ledarskap.

Den arbetsgrupp som berörs av flytten är Dalens arbetsgrupp. Detta är en s.k. utegrupp och arbetstagarna träffas i sin lokal för att börja och avsluta dagen vilket betyder att en mycket liten del av verksamheten sker i lokalen. Arbetstagarna får också efter flytten gångavstånd till fler aktiviteter exempelvis till badhuset i Högdalen istället för att behöva åka till Farsta. De brukare som så önskar kommer att erbjudas resträning för att kunna åka kommunalt till den nya lokalen, medan de brukare som önskar och har behov av det fortsätter med turbundna resor. Flytten bidrar till ett effektivare lokalutnyttjande och en minskad hyreskostnad på 150 000 kr per år med effekt från den 1 oktober 2009.

Nämnden har i början av 2009 fattat inriktningsbeslut om utbyggnad av förskolor inom Stureby/Enskedefältet samt på Hagsätraskolan. Förvaltningen har efter utredningar kommit fram till att behovet inom Stureby/Enskedefältet bland annat täcks av den nya förskolan på Bjulevägen i Stureby och att lokalen på Hagsätraskolan inte visade sig vara lämplig för förskoleverksamhet. Därför kommer förvaltningen inte att ta fram genomförandeärenden för dessa två objekt.

Analys av balansräkning

Balansräkning		
Tillgångar, mnkr	31/8 2008	31/8 2009
Likvida medel, klientmedel och förskottskassa	0,8	0,6
Kundfordringar, bl.a. hemtjänst- och barnomsorgsavgifter	21,0	21,4
Förutbetalda kostnader, bl. a. hyror och upplupna intäkter	41,7	36,0
Övriga kortfristiga fordringar	66,0	62,8
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>129,5</i>	<i>120,8</i>
Anläggningstillgångar	37,1	50,3
Summa tillgångar	166,6	171,1

Skulder och eget kapital, mnkr	31/8 2008	31/8 2009
Leverantörsskulder	56,8	57,9
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	69,3	67,8
Diverse kortfristiga skulder	0,9	0,8
<i>Summa skulder</i>	<i>127,0</i>	<i>126,5</i>
Eget kapital	39,6	44,6
Summa skulder och eget kapital	166,6	171,1

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 4,5 miljoner kronor jämfört med samma period 2008.

Tillgångar

Likvida medel har minskat med 0,2 miljoner kronor vilket beror på att antalet förskottskassor minskat och att förvaltningen avslutat sitt checkkonto. Kundfordringar ligger på samma nivå som förra året. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 5,7 miljoner kronor i förhållande till 31 augusti 2008. Minskningen beror på att i det i förra året ingick försäkringsersättning från försäkringsbolag för två förskolor som inte finns med i år. Övriga kortfristiga fordringar har minskat med 3,8 miljoner kronor vilket hänför sig till minskade statsbidragsfordringar för projekt jämfört med samma period förra året. Anläggningstillgångar har ökat med 13,2 miljoner kronor som en följd av ökade investeringar i parker.

Skulder och eget kapital

Externa leverantörsskulder har ökat med 1,1 miljoner kronor medan upplupna kostnader och förutbetalda intäkter minskat med 1,5 miljoner kronor. Eget kapital har ökat med 5,0 miljoner kronor som en följd av förändringarna i

balansräkningen. Eget kapital för en stadsdelsförvaltning har inte samma innebörd som eget kapital i ett vanligt företag.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppnås.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel av de totala kostnaderna (alla nämnder) □ ● Uppfylls helt			3,7 %	tas fram 2009	2009
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder) □ ● Uppfylls helt			3 st	45 st	2009
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola) □ ● Uppfylls helt			12 %	tas fram 2009	2009
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg) □ ● Uppfylls helt			10 %	tas fram 2009	2009
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse		
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna ●	2008-01-01	2010-12-31			

NÄMNDMÅL:**Förvaltningens resurser ska utnyttjas effektivt**

● Uppfylls helt

Nämndens mål kommer att uppnås. Förvaltningen arbetar aktivt med att se över lokalutnyttjande, olika avtalskonstruktioner, följsamhet till olika riktlinjer, personalbemanning, sjukfrånvaro m.m.

Synpunkter och klagomål

Förvaltningens enheter tillämpar enhetliga rutiner för hantering av klagomål och synpunkter, reviderade under 2008. Rutinerna innebär bland annat att enheterna tre gånger per år ska rapportera antalet klagomål, typ av klagomål och övergripande beskriva vidtagna åtgärder. Hittills under året har förvaltningens egna verksamheter tagit emot totalt ca 245 synpunkter och klagomål. De vanligaste klagomålen rör kategorierna "felaktigt utförd insats", "utebliven/försenad insats" och "bemötande". Synpunkter och eventuella klagomål återkopplas till berörda huvudsakligen genom samtal, hembesök, brev eller mail.

Avdelningen för *individ- och familjeomsorg* har sedan årets början haft 24 dokumenterade klagomål. Enheterna för löpande diskussioner kring bemötande och etik. Ibland krävs för klienten närgångna frågor som kan uppfattas som kränkande. Enheterna strävar dock efter att försöka få de sökande (ekonomiskt bistånd) att förstå att frågorna är nödvändiga för att kunna genomföra utredningen. När det gäller klagomål på tillgängligheten har några enheter gått igenom förvaltningens telefonpolicy samt den egna enhetens kvalitetsgaranti på sina arbetsplatsträffar.

Avseende omsorgen om personer med *funktionsnedsättning* har enheterna hittills under året enbart fått in två synpunkter och klagomål, inga nya klagomål eller synpunkter har inkommit under den senaste tertialen. Eventuella åsikter från de enskilda brukarna tas tillvara och tillgodoses så långt det är möjligt genom den kontinuerliga dialog som finns på de respektive enheterna.

Inom avdelningen för *förskola och fritid* har sammantaget 42 klagomål redovisats varav många av dem skett muntligt. Vid klagomål har kontakt tagits med lämpliga personer, hantverkare, Sisab eller förvaltningen för åtgärder. I drygt hälften av fallen har klagomålet tagits upp på APT och man har rättat till problemet genom att ändra på rutiner eller öka uppmärksamheten i den egna verksamheten. Vissa klagomål har inte gått att åtgärda som att hålla en särskild förskola öppen på sommaren eller ändra på en tillbyggnad.

Totalt har 181 synpunkter och klagomål inkommit till *äldreomsorgen* hittills under året. De klagomål som inkommit till äldreomsorgen har i huvudsak handlat om utebliven eller felaktigt utförd insats, brister i omvårdnaden, i hemsjukvården och i kontinuitet, dåligt bemötande, bristande information etc. De åtgärder som vidtagits är bland annat samtal med städfirma angående tider för städning och tydliggjord

information till vikarier. Stureby vård- och omsorgsboende har även fått beröm av de närstående och brukare som deltog på utflykterna till Gålö och Skansen som anordnades under sommaren.

Övrigt

Brukarundersökningar, inspektioner m.m.

Inom *Individ och familjeomsorgen* har brukarundersökning genomförts på två enheter under perioden. På Gullmarsplans beroendemottagning anser brukarna sig vara nöjda med tillgänglighet och bemötande. På Föräldramottagningen vid enheten för öppenvård för barn och ungdom uppger brukarna att de har användning för råd- och stödsamtal samt gärna rekommenderar andra till verksamheten.

Inom *äldreomsorgen* har brandinspektion genomförts inom Solgårdens demensdagvård. Arbetet med att integrera det systematiska brandskyddsarbetet i det regelbundna arbetsmiljöarbetet har påbörjats. Socialstyrelsen har vid inspektion på Årsta vård- och omsorgsboende påtalat brister i uppföljningar av riskbedömningar (fallsador etc.) Team-möten hålls var tredje vecka på varje avdelning där genomgång av de boendes situation sker. Enheten för förebyggande verksamhet har haft inspektion av miljöförvaltningen gällande livsmedelhanteringen på de öppna mötesplatserna. Resultatet var utan anmärkning. Vidare har en rad verksamhetsuppföljningar genomförts som rapporteras till stadsdelsnämnden.

Inom *förskola och fritid* genomfördes en brukarundersökning i egen regi som en totalundersökning under försommaren. Frågorna var desamma som i 2008 års undersökning då den utfördes av USK. Antal enkäter som delades ut var 2 886 och svarsfrekvensen blev 79 % vilket är ovanligt bra. På frågan, "hur nöjd är du på det hela taget med ditt barns förskola?" svarade 95 % att de var mycket eller ganska nöjda och på frågan "hur trivs ditt barn i förskolan?" svarade 98 % mycket bra eller bra. Undersökningen kommer i sin helhet att presenteras på stadsdelens webbplats under hösten. Undersökningens resultat finns och nedbrutna på enhetsnivå och förskolenivå vilket gör den till ett mycket bra underlag för analys och utveckling i verksamheterna.

Bilagor

- Bilaga 1a SLK blanketter T2 2009
- Bilaga 1b SLK blanketter
- Bilaga 1c Resultat- och balansräkning
- Bilaga 2 Revidering i aktivitetsplan